

REGULIAVIMO NAŠTOS DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖJE VERTINIMO ATASKAITA

Paslaugos teiktos įgyvendinant Administracinės ir kitos reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo 2018 m. gegužės 31 d. sutartį Nr. 8-72, finansuojamą 2014 – 2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.4-ESFA-V-921 priemonės „Geresnio reglamentavimo diegimas ir verslo priežiūros sistemos tobulinimas“ projekto (projekto kodas Nr. 10.1.4-ESFA-V-921-01-0003) „Administracinės ir kitos reguliavimo naštos verslui vertinimas ir mažinimas savivaldybėse“ lėšomis.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2019 m. spalio 28 d.
Vilnius

Ataskaitos rengėjai:

ADVOKATŲ PROFESINĖ BENDRIJA „RIDD Vilnius“

ir

UAB „EKONOMINĖS KONSULTACIJOS IR TYRIMAI“

Projekto vadovas – Edmundas Piesarskas

Projekto ekspertai:

ekonomikos srities ekspertė Danguolė Saldžiūnienė

teisės srities ekspertė Daiva Dumčiuvienė

TURINYS

SUTRUMPINIMAI	5
IVADAS	8
I. SAVIVALDYBĖS ŪKIO SUBJEKTŲ TEISINĖS REGULIAVIMO POLITIKOS APŽVALGA	10
1. ADMINISTRACINĖS NAŠTOS MAŽINIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS	14
2. VERSLO APLINKOS ASPEKTAI	17
II. SAVIVALDYBĖS NUSTATYTŲ ĮPAREIGOJIMŲ VERSLUI VERTINIMAS	20
1. STRATEGINIS SAVIVALDYBĖS TIKSLAS: DARNI VERSLO PLĖTRA IR PAŽANGUS VALDYMAS	22
1.1. Prekyba (paslaugų teikimas) viešosiose vietose	22
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė.....	23
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	26
1.2. Reklama.....	28
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė.....	28
(ii) Reguliavimo našta.....	30
1.3. Transportas	30
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė.....	30
(ii) Reguliavimo našta.....	31
Tikslinės grupės	31
Reguliavimo našta.....	31
1.4. Renginių organizavimas	33
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė.....	33
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	34
1.5. Tvarkos ir švaros reikalavimai.....	36
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė.....	37
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	38
2. STRATEGINIS SAVIVALDYBĖS TIKSLAS: VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ TEIKIMO UŽTIKRINIMAS IR KOKYBĖS GERINIMAS	39
2.1. Žemės darbų vykdymas ir gatvių dangos apsaugos reikalavimai	40
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslo subjektams analizė	40
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	42
2.2. Triukšmo prevencija	43
(i) Savivaldybės įpareigojimų verslo subjektams analizė	43
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	44
2.3. Gyvūnų laikymas.....	45
(i) Savivaldybės įpareigojimų verslo subjektams analizė	45
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	45
2.4. Želdynų ir želdinių apsauga.....	46
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslo subjektams analizė	46
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	46
2.5. Turizmo infrastruktūra.....	48
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslo subjektams analizė	48
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	49
III. APIBENDRINIMAS	51
PRIEDAI	56
Paveikslas 1. Savivaldybių politikos sritys	9
Paveikslas 2. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičius 2015 – 2018 m. laikotarpiu.....	17
Paveikslas 3. Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų skaičiaus palyginimas su nuolatinių gyventojų skaičiumi Savivaldybėje 2015 – 2018 m. laikotarpiu	18
Paveikslas 4. Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų skaičiaus palyginimas su 15 – 65 metų amžiaus nuolatinių gyventojų skaičiumi Savivaldybėje 2015 – 2018 m. laikotarpiu	18
Paveikslas 5. Ūkio struktūra pagal apyvartą Savivaldybėje 2019 m. sausio 1 d., Eur	19
Paveikslas 6. Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų apyvarta, Eur (diagrama kairėje, 2013 – 2017 m. laikotarpiu), ir darbo užmokestis, neto, Eur (diagrama dešinėje, 2016–2018 m. laikotarpiu).....	19
Paveikslas 7. Ūkio subjekto pareigos prieš gaunant leidimą ir jį gavus	23
Paveikslas 8. Prekybos srities tikslinės grupės dydžio, palyginimas su ūkio subjektais (2018 m. duomenys) ir prekybos srityje veikiančiais ūkio subjektais (2017 m.), Druskininkų sav., Klaipėdos raj. sav. Kauno m. sav., Vilniaus m. sav. ir Visagino sav., ūkio subjektų skaičius	27
Paveikslas 9. Reguliavimo našta pagal prekybos srities įpareigojimus, Eur	27
Paveikslas 10. Prekybos srities reguliavimo naštos išlaidos tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur	28

Paveikslas 11. Transporto srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su veikiančių transporto srities ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse, skaičius ir proc.	31
Paveikslas 12. Transporto srities tipinio ūkio subjekto patiriama Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur	32
Paveikslas 13. Renginių organizavimas: reikalavimai	33
Paveikslas 14. Reguliavimo našta pagal renginių organizavimo srities įpareigojimus, Eur	35
Paveikslas 15. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur.....	35
Paveikslas 16. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur.....	36
Paveikslas 17. Reguliavimo našta pagal tvarkos ir švaros srities įpareigojimus, Eur	39
Paveikslas 18. Tvarkos ir švaros srities reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur	39
Paveikslas 19. Savivaldybės nustatyta leidimo žemės darbams išdavimo tvarka	40
Paveikslas 20. Žemės savininko galimi reikalavimai pagal Reglamentą	41
Paveikslas 21. Žemės kasimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur ...	42
Paveikslas 22. Žemės kasimo srities Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur	43
Paveikslas 23. Želdynų ir želdinių apsaugos srities tikslinių grupių palyginimas su visais ūkio subjektais vertinamose savivaldybėse, Eur	47
Paveikslas 24. Reguliavimo našta pagal želdinių apsaugos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur ...	47
Paveikslas 25. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal želdinių apsaugos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur	48
Paveikslas 26. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur	50
Paveikslas 27. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur	50
Lentelė 1. Savivaldybės vykdoma ūkio subjektų veiklos priežiūra.....	12
Lentelė 2. Druskininkų savivaldybės administracinės naštos mažinimo priemonės	15
Lentelė 3. Administracinių paslaugų aprašymai. PASIS ir Savivaldybės interneto svetainės neatitikimai	21
Lentelė 4. Leidimų išdavimo terminai	22
Lentelė 5. Tikslinių grupių dydis pagal įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius.....	26
Lentelė 6. Reguliavimo naštos išlaidos, sukeltos prekybos srities teisės aktu, Eur.....	28
Lentelė 7. Išorinės reklamos įrengimo teisinio reglamentavimas pagal nacionalinių ir savivaldybės institucijų teisės aktus	29
Lentelė 8. Tikslinės grupės dydis pagal renginių organizavimo srities įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius.....	34
Lentelė 9. Renginių organizavimo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su vertinamose savivaldybėse renginių organizavimo srities ūkio subjektais ir visais ūkio subjektais	34
Lentelė 10. Reguliavimo našta, sukeliama renginių organizavimo srities įpareigojimų, Eur	36
Lentelė 11. Reikalavimų dubliavimas ir atsakomybė	37
Lentelė 12. Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Klaipėdos rajono, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse.....	38
Lentelė 13. Žemės kasimo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse	42
Lentelė 14. Reguliavimo našta pagal žemės kasimo srities teisės aktus, Eur.....	43
Lentelė 15. Turizmo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse	49
Lentelė 16. Reguliavimo našta pagal reguliavimo sritis vertinamose savivaldybėse, Eur	52
Lentelė 17. Tikslinių grupių dydžiai pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, skaičius.....	52
Lentelė 18. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, Eur.....	53
Lentelė 19. Įstatymuose nenumatyti leidimai ir jų Reguliavimo našta	53
Lentelė 20. Pertekliniai dokumentai.....	54

SUTRUMPINIMAI

SUTRUMPINIMAI	PAAIŠKINIMAS
Administracinė našta, AN	Administracinė našta ūkio subjektams – išlaidos, kurias patiria ar gali patirti ūkio subjektai, vykdydami teisės aktuose ar teisės aktų projektuose nustatytus informacinius įpareigojimus
Administracinės naštos metodika, AN metodika	Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo <u>metodika</u> , patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4
Administracija	Druskininkų savivaldybės administracija
Administracijos direktorius	Druskininkų savivaldybės administracijos direktorius
AKĮ	Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymu
ANK	Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas
ANM įstatymas	Lietuvos Respublikos administracinės naštos mažinimo įstatymas
Ataskaita	Reguliavimo naštos Druskininkų savivaldybėje vertinimo ataskaita, parengta Sutarties pagrindu
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklės	Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618
EIMIN	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (iki 2018 m. gruodžio 31 d. – Lietuvos Respublikos ūkio ministerija)
ESO	„Energijos skirstymo operatorius“ AB
Gyvūnų laikymo taisyklės	Gyvūnų laikymo Druskininkų savivaldybės teritorijos gyvenamosiose vietovėse taisyklės patvirtintos, Druskininkų savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V35 - 623
Įpareigojimai	Teisės aktuose numatyti įpareigojimai, sukeltys Prisitaikymo išlaidas
Kasinėjimo tvarkos aprašas	Leidimo atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (gatvėse, vietinės reikšmės keliuose, aikštėse, žaliuosiuose plotuose), atitverti jį ar jos dalį arba apriboti eismą joje išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Druskininkų savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V35 - 1158
Leidimų važiuoti didžiagabaritinėmis transporto priemonėmis išdavimo tvarkos aprašas	Leidimų važiuoti didžiagabaritinėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis Druskininkų savivaldybės vietinės reikšmės viešaisiais keliais išdavimo tvarkos aprašą, patvirtintas Druskininkų savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. T1 - 41
Leidimų įvežti, įsigyti, laikyti, veisti ar parduoti pavojingus šunis išdavimo aprašas	Leidimų įvežti, įsigyti, laikyti, veisti ar parduoti pavojingus šunis išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Druskininkų savivaldybės tarybos 2013 m. liepos 10 d. sprendimu Nr. 30-1630
LĮIR aprašas	Leidimų įrengti išorinę reklamą Druskininkų savivaldybėje išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Druskininkų savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. V35-631
Licencijų ir leidimų skyrius	Administracijos Turto departamento Licencijų ir leidimo skyrius
LP	Laikinoji prekyba
LPĮ	Laikinieji prekybos (paslaugų teikimo) įrenginiai
LPVV aprašas	Leidimų prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose išdavimo ir panaikinimo tvarkos aprašas

SUTRUMPINIMAI	PAAIŠKINIMAS
LR	Lietuvos Respublika
Mažmeninės prekybos taisyklės	Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697
Metodika	Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška metodika
MVĮ	Vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 str.
Pasiūlymai	Techninės specifikacijos III dalyje apibrėžti reguliavimo naštos verslui mažinimo pasiūlymai
PAS aprašas	Viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo aprašų rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2009 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 1V-644
PASIS	Viešųjų ir administracinių paslaugų stebėsenos ir analizės informacinė sistema
Pasiūlymai	Techninės specifikacijos III dalyje apibrėžti reguliavimo naštos verslui mažinimo pasiūlymai
Paslaugos	Techninės specifikacijos 3 punkte įvardytos paslaugos
Prisitaikymo išlaidos (PI)	Išlaidos, kurias tiesiogiai patiria ūkio subjektai privalomai įgyvendindami teisės aktų projektuose ar teisės aktuose nustatytus įpareigojimus ir kurių nepatirtų, jei nebūtų taikomas įpareigojimas
PVV taisyklės	Prekybos viešosiose vietose taisyklės, patvirtintos Druskininkų savivaldybės tarybos 2014 m. kovo 28 d. sprendimu Nr.T1-54
Reguliavimo našta	Reguliavimo našta ūkio subjektams apima išlaidas, kurias patiria ar gali patirti ūkio subjektas, vykdydamas įpareigojimus. Ši našta praktikoje apima Administracinę našta ir Prisitaikymo išlaidas (angl. <i>compliance costs</i>) ūkio subjektams.
Reklamos įstatymas	Lietuvos Respublikos reklamos įstatymas
Rinkliavų įstatymas	Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas
Savivaldybė	Druskininkų savivaldybė
SAPI	Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas
Susisiekimo komunikacijų tvarkos aprašas	Susisiekimo komunikacijų ir jų inžinerinių tinklų statybos, rekonstravimo ir kapitalinio remonto, dalyvaujant fiziniams ir juridiniams asmenims, tvarkos aprašas, patvirtintas 2011 m. lapkričio 2 d. sprendimu Nr. 1-285
Sutartis	2018 m. gegužės 31 d. Administracinės ir kitos reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo sutartis Nr. 8 - 72
Taksi leidimų išdavimo taisyklės	Leidimų vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi išdavimo taisyklės, patvirtintos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2011 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 3 - 768
TAR	Teisės aktų registras
Taryba	Druskininkų savivaldybės taryba
Techninė specifikacija	2018 m. gegužės 31 d. Administracinės ir kitos reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo sutarties Nr. 8 - 72 1 priede pateikta Administracinės ir kitos reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo techninė specifikacija
Teisės aktų sąrašas	2018 m. gruodžio 27 d. sudarytas teisės aktų sąrašas, suderintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija
Telia	Telia Lietuva, AB

SUTRUMPINIMAI	PAAIŠKINIMAS
Triukšmo prevencijos taisyklės	Triukšmo prevencijos Druskininkų savivaldybės viešosiose vietose taisyklės, patvirtintos Druskininkų savivaldybės tarybos 2016 m. rugpjūčio 30 d. sprendimu Nr. T1 - 172
TPI	Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas
Tvarkymo ir švaros taisyklės	Druskininkų savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklės, patvirtintos Druskininkų savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. T1-90
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
Vertinimas	Administracinės ir kitos reguliavimo naštos savivaldybėje vertinimas
VSI	Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas
Želdinių taisyklės	Druskininkų savivaldybės želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo taisyklės, patvirtintos Druskininkų savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 22 d. sprendimu Nr. T1 - 117

IVADAS

Šios Ataskaitos rengimo tikslas – įvertinti Druskininkų miesto savivaldybės kompetencijai priskirtus teisės aktus, kuriuose yra įtvirtinti įpareigojimai, sukėlę Reguliavimo našta ūkio subjektams. Ataskaitoje įvertintas Savivaldybės teisės aktų poveikis Reguliavimo naštai (vadovaujantis Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška metodika), nustatyti pertekliniai reikalavimai verslui, dubliavimai, nesuderinamumai, spragos ir pasenę reikalavimai. Šios Ataskaitos išvados bus panaudotos rengiant pasiūlymus Reguliavimo naštos verslui mažinimo savivaldybėje.

Savivaldybių teisės aktų vertinimo aktualumą lemia kelios pagrindinės sąlygos:

- Siekiant geresnio reglamentavimo Lietuvoje reikalinga apibrėžti savivaldybių kompetencijoje esančią Reguliavimo naštos aplinką, t. y. sritis, kuriose formuojasi galima našta.
- ANM įstatymas įpareigoja savivaldybes numatyti Administracinės naštos mažinimo priemones strateginiuose veiklos planuose, tačiau nėra įvertinta, ar šios priemonės yra veiksmingos ir ar jos yra įgyvendinamos.
- Savivaldybių kompetencijoje esantis įvairių verslo subjektų veiklų reglamentavimas dažniausiai yra susijęs su Administracine našta smulkioms ir vidutinėms įmonėms, kurios yra jautresnės tokiai naštai.
- Skirtingos savivaldybės procesus, susijusius su Administracine našta, realizuoja skirtingais būdais (skiriasi leidimų išdavimo terminai, reikalaujami pateikti dokumentai ir pan.). Todėl aktualu įvertinti skirtingas praktikas, identifikuoti tas, kurios kuria mažiausią našta ir sukurti aplinką, įgalinčią geriausias praktikas perkelti į kitas savivaldybes arba ieškoti būdų konsoliduoti spręsti Administracinės naštos verslui mažinimą.

Savivaldos teisės prigimtis suponuoja tai, kad savivaldybės įstatymų joms priskirtas funkcijas turi vykdyti atsižvelgdamos į vietos sąlygas ir aplinkybes, tačiau visais atvejais savivaldybės kompetencijos ribas numato Konstitucija ir įstatymai. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 119, 120 str. nuostatas, yra konstatavęs, kad savivaldybių funkcijos gali būti nustatytos tik įstatymu; nė viena iš savivaldybėms priskirtų funkcijų nereiškia absoliutaus savivaldybių savarankiškumo atitinkamoje srityje; savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje ir įstatymuose apibrėžtos kompetencijos¹. Ataskaitoje nustatyta, kad visose savivaldybėse yra nustatytų nepagrįstų ūkinės veiklos laisvės ribojimų, viršijant įstatymuose nustatytas kompetencijos ribas.

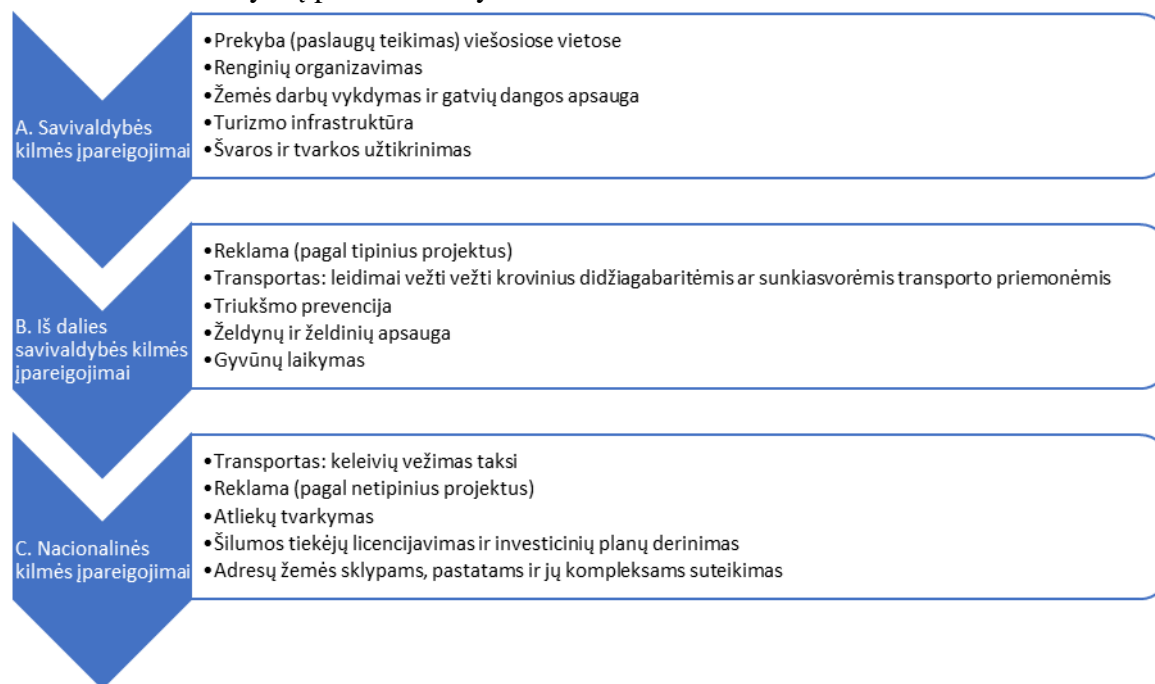
Peržiūrėjus virš 89 Savivaldybės teisės aktų, identifikuota 17 Ataskaitoje analizuojamų teisės aktų (Priedas Nr. 1), kurie paskelbti TAR ir nustato įpareigojimus ūkio subjektams. Siekiant nuo nacionalinės teisės atskirti Savivaldybės teisės aktuose nustatytus įpareigojimus, Ataskaitoje išskirtos savivaldybių politikos sritys, kuriose yra nustatyti savivaldybės kilmės įpareigojimai verslui (

Paveikslas 1). 1 paveikslas atspindi tik į Vertinimo apimtį patenkančius įpareigojimus ir juo nėra siekiama atspindėti viso reguliavimo.

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 13 d., 2002 m. gruodžio 24 d., 2005 m. liepos 8 d., 2008 m. kovo 5 d. nutarimai.

Paveikslas 1. Savivaldybių politikos sritys

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Savivaldybės kilmės įpareigojimai Ataskaitoje yra analizuojami kaip A kategorijos įpareigojimai. Visi A kategorijos įpareigojimai yra įvertinti Reguliavimo naštos ir kito geresnio reglamentavimo požiūriu. A kategorijos įpareigojimuose visus reikalavimus (veiksnius) verslui sukuria savivaldybės teisės aktas, o nacionaliniai teisės aktai nustato tik savivaldybės kompetenciją išleisti teisės aktą. B kategorijos įpareigojimai yra iš dalies savivaldybės kilmės (pvz., reklamos pagal tipinius projektus sritys, triukšmo prevencija ir t.t.). B kategorijos įpareigojimuose kai kuriuos reikalavimus (veiksnius) nustato nacionalinė teisė, kitus – savivaldybių teisės aktas. Šiuose įpareigojimuose Reguliavimo našta vertinta tik tų veiksmų, kurie nustatyti savivaldybės teisės akte. C kategorijos įpareigojimai tik pakartoja nacionalinės teisės normas ir yra nacionalinės kilmės, todėl Reguliavimo naštos požiūriu nevertinti ir Ataskaitoje neanalizuojami. Pavyzdžiui, atliekų tvarkymo, keleivių vežimo taksi, adresų žemės sklypams, pastatams ir jų kompleksams suteikimo sričių Savivaldybės teisės aktuose nustatyti įpareigojimai ūkio subjektams priskirti C kategorijai. Kiekvieno įpareigojimo priskyrimas nustatytai kategorijai yra pateiktas Ataskaitos 2 Priede.

I. SAVIVALDYBĖS ŪKIO SUBJEKTŲ TEISINĖS REGULIAVIMO POLITIKOS APŽVALGA

Savivaldybės savo veikloje vadovaujasi įvairiais strateginiais dokumentais, visų pirma, savivaldybės patvirtintu strateginiu veiklos planu, taip pat nacionaliniu lygiu priimtais teisės aktais. Įgyvendinant Reguliavimo naštos mažinimo politiką, aktuali 2017 m. išleista 2017-2030 m. Lietuvos regioninės politikos „Baltoji Knyga“ darniai ir tvariai plėtrai², kurioje numatyta, kad atsakinga ir į ekonominę plėtrą orientuota savivalda yra pirmasis Lietuvos regioninės politikos ramstis, nurodomas uždavinys užtikrinti, kad darnus ir tvarus ekonomikos augimas būtų geografiškai subalansuotas. 2017 m. spalio 11 d. išleistose Lietuvos regioninės politikos gairėse apie darnią regionų plėtrą 2017-2027 m.³ numatytas savivaldybių tikslas – didinti paskatas pritraukti investicijas, efektyviai valdyti paslaugas ir infrastruktūrą. Valstybė savo ruožtu turi suteikti visus tam būtinus įrankius – investicinę pagalbą, greitą ir efektyvų informacijos apie žemės sklypus, pastatus, paslaugas ir darbuotojus valdymą ir pateikimą, liberalizuoti valstybinės žemės nuomos investiciniams projektams taisyklės.

Savivaldybės ūkio subjektų teisinio reguliavimo politika įgyvendinama savivaldybių institucijoms vykdant įstatymų numatytas savarankiškasias ir valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) funkcijas. Nustatant savivaldos funkcijas svarbus subsidiarumo principo tinkamas taikymas: vietos savivaldos kompetencija turi sudaryti sąlygas vykdyti funkcijas pagal vietos bendruomenių poreikius. Valstybės kontrolė 2019 m. padarė išvadą, kad Lietuvos decentralizacijos lygis, palyginti su kitomis Europos Sąjungos šalimis, yra mažas, t. y. vietos savivaldai perduota vykdyti sąlyginai nedaug funkcijų, o nemažą dalį funkcijų pasilikusi vykdyti centrinė valdžia. Integralumo tarp centrinio ir vietos lygių trūkumas turi neigiamos įtakos abiem valdymo lygiams⁴.

Valstybės kontrolė rekomenduoja Vyriausybei įvertinti savivaldybių funkcijų skirstymo į valstybines ir savarankiškasias tikslingumą. Įgyvendindamos savarankiškasias funkcijas, savivaldybės pagal Vietos savivaldos įstatymą turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Valstybė kontrolė nustatė, kad savivaldybės šiuo metu įgyvendina 44 savarankiškasias funkcijas, tačiau kartu pažymėjo, kad vykdant funkcijas siektini rezultatai išlieka neišskūs.

Peržiūrėjus visus penkių vertinamų savivaldybių 2018 m. teisės aktus, nustatyta, kad savivaldybės, įgyvendindamos sprendimų iniciatyvos teisę ir formuodamos politiką ūkio subjektų atžvilgiu, turi labai siaurą įstatymų priskirtą kompetenciją.

Įgyvendindamos valstybines (valstybės perduotas) funkcijas, savivaldybės nepriima įpareigojimų ūkio subjektams. Tokią praktiką suponuoja Vietos savivaldos įstatymo 5 str. 1 d. 2 p. nuostata, kad savivaldybių veiklą įgyvendinant šias funkcijas riboja valstybės institucijų ir (arba) pareigūnų sprendimai.

Vykdam 44 savarankiškasias funkcijas Savivaldybėje 2018 m. buvo priimta 17 teisės aktų (Ataskaitos 1 priedas), kurie nustato įpareigojimus ūkio subjektams. Nustatyta, kad į Savivaldybės teisės aktus, kai kuriais atvejais perrašytos nacionalinių teisės aktų nuostatos⁵. Savivaldybės institucijų priimti teisės aktai ar jų pakeitimai ne visada yra paskelbiami teisės aktų nustatyta

² https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/LT_versija/Naujienos/Regionines_politikos_baltoji_knyga_20171215.pdf

³ <https://panevezioriumai.lt/wp-content/uploads/2017/10/Lietuvos-regionines-politikos-gaires.pdf>

⁴ Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaita, Ar savivaldybių vykdomų funkcijų sistema sudaro sąlygas joms veikti efektyviai?. P. 5. https://www.vkontrolė.lt/audito_ataskaitos.aspx?tipas=2.

⁵ Tarybos 2011 m. kovo 28 d. sprendimas Nr. T1-48 „Dėl Druskininkų savivaldybės želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo taisyklių: Administracijos direktoriaus 2018 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. V35-631 „Dėl Leidimų įrengti išorinę reklamą Druskininkų savivaldybėje išdavimo tvarkos aprašo tvirtinimo“; Administracijos direktoriaus 2006 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. T1 – 41 „Dėl Leidimų važiuoti didžiagabarinėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis Druskininkų savivaldybės vietinės reikšmės viešaisiais keliais išdavimo tvarkos aprašo tvirtinimo“; Tarybos 2013 m. kovo 21 d. sprendimas Nr. T1-63 „Dėl Druskininkų savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių tvirtinimo“

tvarka⁶. TAR nepaskelbtus teisės aktus⁷ Administracija taiko teikdama paslaugas ūkio subjektams, nors nepaskelbti teisės aktai nelaikytini galiojančiais.

Savivaldybė, kaip ir kitos savivaldybės, daugiausiai sprendimų iniciatyvos teisę įgyvendina prekybos viešosiose vietose srityje. Šioje srityje Savivaldybė nustatė 4 įpareigojimus verslui (pvz., gauti leidimą prekiauti ar teikti paslaugas ir t.t.). Reklamos reguliavimo srityje įpareigojimų nenustatyta, transporto srityje – 1 įpareigojimas. Iš viso Druskininkų savivaldybėje nustatyta 15 savivaldybės kilmės įpareigojimų ūkio subjektams. Vadinasi, įgyvendindama 44 savarankiškas funkcijas, Savivaldybė priėmė 17 teisės aktų, reguliuojančių ūkio subjektų veiklą, ir nustatė 15 įpareigojimų ūkio subjektams. Iš minėtų 15 įpareigojimų 7 įpareigojimai yra pertekliniai, nes savivaldybių kompetencijos riboti ūkio subjektų veiklą nenustato įstatymai⁸. Todėl savivaldybių savarankiškųjų funkcijų įgyvendinimas priimant sprendimus ir formuojant politiką ūkio subjektų atžvilgiu yra teisėtai inicijuojamas tik 8 įpareigojimų atveju. Visi kiti įpareigojimai yra nacionalinės kilmės. Vadinasi, nacionalinė teisė, net ir savarankiškųjų funkcijų srityje, labai ribotai nustato savivaldybių kompetenciją įgyvendinti sprendimų iniciatyvos teisę ir formuoti politiką ūkio subjektų atžvilgiu. Verslo subjektų atžvilgiu savivaldybės daugiausiai yra nacionalinio lygmens teisės aktų vykdytojos: išduoda nustatytus leidimus, teikia kitas administracines ir viešąsias paslaugas, prižiūri įstatymų nustatytą ūkio subjektų veiklą. Ūkio subjektai dažnai susiduria su savivaldybių vykdomomis funkcijomis, tačiau Reguliavimo našta daugiausiai sukuria ne savivaldybės, bet nacionalinė teisė. Svarbiausios problemos, kurias šiuo metu siūlo spręsti savivaldybėms Ataskaitos rengėjai ir Valstybės kontrolė – tai savivaldybių vykdomų funkcijų efektyvumo ir rezultatyvumo problemos. Savivaldybių funkcijos šiuo metu vykdomos nerezultatyviai⁹, todėl ir respondentai šiame Vertinime pateikia netinkamo savivaldybių veikimo, įgyvendinant nacionalinę teisę, pavyzdžių.

Savivaldybėse reguliavimo politikos formavime ir įgyvendinime savivaldybių tarybų reglamentuose numatytais būdais dalyvauja savivaldybių tarybų komitetai, komisijos, tarybos nariai, tarybos narių grupės ir frakcijos, taip pat savivaldybės administracija.

Ūkio subjektų veiklos priežiūra

Savivaldybės atitinkamose įstatymų nustatytose srityse vykdo ūkio subjektų veiklos priežiūrą. Ūkio subjektų verslo priežiūrą taip pat vykdo ir įvairios valstybinės priežiūros institucijos. 2017-2018 m. duomenimis¹⁰ Lietuvoje veikė 57 ūkio subjektų veiklos valstybinės priežiūros institucijos.

Beveik visose srityse, kuriose savivaldybės vykdo ūkio subjektų veiklos priežiūrą, priežiūros funkcijas vykdo ir valstybinės priežiūros institucijos. Tik savivaldybių administracijų pareigūnams suteikta teisė vykdyti priežiūrą 3 atvejais – dėl galimo ANK 46 str. (Savivaldybių institucijų teisės aktų dėl kovos su žmonių užkrečiamųjų ligų protrūkiais ir epidemijomis nevykdymas ar vykdymas ne laiku), 365 str. (Kasinėjimas kelių, gatvių, kiemų, šaligatvių, skverų, parkų, aikščių ir inžinerinių tinklų apsaugos zonoje be leidimo, jų užgriozdinimas statybinėmis medžiagomis, reikiamų kelio ženklų nepastatymas, kasinėjimo vietų neaptvėrimas, nesiliėmimas priemonių nustatytu laiku sutvarkyti statybų aikštes baigus statybą ir remontą) ir 371 str. (Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų techninio eksploatavimo, registravimo ir techninės apžiūros tvarkos pažeidimas) taikymo. Tais atvejais, kai administracinės nuobaudos ir poveikio priemonės už įstatymo reikalavimų nesilaikymą yra nustatytos pačiame įstatyme (pvz., AKĮ,

⁶ TPĮ 6 str.2 d.16, 17 p., 19 str.2, 3 d., 20 str.1 d.

⁷ Tarybos 2010 m. rugsėjo 20 d. sprendimas Nr. T1-167 „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr.T1-217 „Dėl renginių organizavimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo tvirtinimo“ pakeitimo“; Administracijos direktoriaus įsakymas 2013 m. liepos 19 d. Nr. V35 - 596 „Dėl Leidimų įvežti, išigyti, laikyti, veisti, parduoti pavojingus šunis“

⁸ Pertekliniai įpareigojimai analizuojami Ataskaitos II skyriuje.

⁹ Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitos „Ar savivaldybių vykdomų funkcijų sistema sudaro sąlygas joms veikti efektyviai?“ duomenimis 2017 m. savivaldybės savarankiškomis funkcijoms vykdyti gavo 162,9 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, nenustačius konkrečių ir pamatuojamų tikslų, kurių jos turi siekti, P. 27, <https://www.vkontrolė.lt/failas.aspx?id=3960>

¹⁰ Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ patvirtintas Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių viešojo administravimo subjektų sąrašas (2017 m. rugpjūčio 23 d. nutarimo Nr.691 ir 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr.805 redakcijos).

TTGKĮ, Reklamos įstatyme), aiškiai nustatomos ir ribos, kuriose savivaldybės ar valstybinės priežiūros institucijos gali atlikti ūkio subjektų priežiūrą. Tais atvejais, kai administracinė atsakomybė už pažeidimą numatyta ANK, ūkio subjektų priežiūrą atliekančių savivaldybių ir valstybinės priežiūros institucijų priežiūros sritys neatskirtos, todėl galimas priežiūros dubliavimas.

Viena iš ūkio subjektų veiklos priežiūros sričių – administracinės atsakomybės taikymas įstatymų ir jų pagrindu priimtų kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Išanalizavus 37 ANK straipsnius (Lentelė 1), nustatyta, kad kompetencija pradėti ir atlikti tyrimą, surašyti administracinių nusižengimų protokolus 34 atvejais suteikta ir savivaldybių administracijos pareigūnams, ir valstybinės priežiūros institucijų pareigūnams. Sritis, kuriose numatytas didžiausias ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijų skaičius (savivaldybės ir net 4 valstybinės priežiūros institucijos) – mažmeninės prekybos taisyklės, komercinės ir ūkinės veiklos vykdymo tvarka, triukšmo prevencijos taisyklės. Šiose srityse yra didžiausia rizika, kad įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą turinčių institucijų funkcijos dubliuojasi ir turi būti peržiūrėtos bei aiškiai atskirtos.

Lentelė 1. Savivaldybės vykdoma ūkio subjektų veiklos priežiūra

Priežiūros sritis	Galimo pažeidimo apibūdinimas teisės akte	Kompetencija skirti administracines sankcijas
Prekyba (paslaugų teikimas) viešosiose vietose	Savivaldybių tarybų patvirtintų prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas	ANK 154 str.
	Mažmeninės prekybos taisyklių pažeidimas	ANK 152 str.
	Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais tvarkos pažeidimas	ANK 168 str.
Reklama	Reklamos įstatymo 12 str.1,3,5, 15,16 d. nustatytų išorinės reklamos įrengimo reikalavimų pažeidimas	RĮ 24 str. 4 d.
	Išorinės reklamos įrengimo draudimų ir reikalavimų nesilaikymas	ANK 144 str.
	Alkoholio reklamos draudimo pažeidimas	AKĮ 34 str.14 d.
Transportas	Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 17 str.1,4,5 d. numatytų tabako gaminių išorinės reklamos draudimų pažeidimas	TGKĮ 26 str.13 d.4 p.
	Keleivių vežimo keleiviniu kelių transportu taisyklių pažeidimas	ANK 448 str. 1,2,3 d.
	Eismo saugumo reikalavimų automobilių keliuose pažeidimas (važiavimas be leidimo kelių transporto priemonėmis (jų junginiais) viršijant leidžiamą ašies (ašių) apkrovą, kt.)	ANK 459 str.
Renginių organizavimas ¹¹	Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių pažeidimas	ANK 449 str.
	Viešosiose vietose vykstančių renginių organizavimo reikalavimų pažeidimas	ANK 494 str.
Aplinkos tvarkymas ir švara	Savivaldybių tarybų patvirtintų tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimas	ANK 366 str.
Žemės kasimo darbai	Kasinėjimas kelių, gatvių, kiemų, šaligatvių, skverų, parkų, aikštelių ir inžinerinių tinklų apsaugos zonoje be leidimo, jų užgriozdinimas statybinėmis medžiagomis, reikiamų kelio ženklų nepastatymas, kasinėjimo vietų neaptvėrimas, nesiėmimas priemonių nustatytu laiku sutvarkyti statybų aikšteles baigus statybą ir remontą	ANK 365 str.
Triukšmo prevencija	Savivaldybių tarybų patvirtintų triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių nesilaikymas	ANK 48 str. 3, 4 d.

¹¹ Kompetencija surašyti ATP protokolus už administracinius nusižengimus, numatytus ANK 494 str. (už viešosiose vietose vykstančių renginių organizavimo reikalavimų pažeidimą) ir nagrinėti ATP bylas ne teismo tvarka ANK 589 str.49 p.ir 614 str. suteikta policijai.

Priežiūros sritis	Galimo pažeidimo apibūdinimas teisės akte	Kompetencija skirti administracines sankcijas
Gyvūnų laikymas	Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklavimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas	ANK 346 str.
Želdymai ir želdiniai	Savivaldybių tarybų patvirtintų želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių pažeidimas, išskyrus ANK 281 straipsnyje numatytus pažeidimus	ANK 368 str.
Visuomenės sveikata	Savivaldybių institucijų teisės aktų dėl kovos su žmonių užkrečiamųjų ligų protrūkiais ir epidemijomis nevykdymas ar vykdymas ne laiku	ANK 46 str.
Nuosavybė	Gyvūnijos valstybinės nuosavybės teisės pažeidimas	ANK 114 str.
Ūkinės veiklos vykdymo tvarka	Komercinės ir ūkinės veiklos tvarkos pažeidimas Prekybos turgavietėse taisyklių pažeidimas Pirkėjų ir klientų apgaudinėjimas Nustatyta tvarka nepaženklintų prekių pateikimas rinkai, pardavimas Kasos aparatų eksploatavimo tvarkos pažeidimas Žemės ūkio produkcijos pirkimo-pardavimo tvarkos pažeidimas Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją tvarkos pažeidimas Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 10 str.1 d., 14 str.1 d., 15,16 str.1 d., 18 str.1 d. reikalavimų pažeidimas	ANK 150 str. ANK 153 str. ANK 155 str. ANK 156 str. ANK 166 str.1 d. ANK 178 str.1 d. ANK 179 str.1 d. TGKĮ 26 str.13 d.4 p.
Aplinkos apsauga	Želdynų, želdinių ne miškų ūkio paskirties žemėje apsaugą, projektavimą, veisimą reguliuojančių teisės aktų nevykdymas ar pažeidimas Verslinės žvejybos tvarkos pažeidimas Specialiosios žvejybos tvarkos pažeidimas Savivaldybės sprendimo laikinai apriboti arba uždrausti transporto priemonių eismą siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai susidaro pavojus, nevykdymas Savivaldybių tarybų patvirtintų atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimas Kapinių tvarkymo taisyklių, žmogaus palaikų gabenimo transporto priemonėmis reikalavimų pažeidimas	ANK 281 str. 295 str. 296 str. ANK 319 str. ANK 367 str. ANK 369 str.
Žemės ūkis	Pašarų įstatymo ir kitų pašarams taikomus reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas Žemės ūkio produktų gamybos, perdirbimo, teikimo rinkai, duomenų teikimo ir apskaitos taisyklių pažeidimas Melioracijos sistemų ir statinių naikinimas arba gadinimas melioruotoje žemėje	ANK 344 str. ANK 347 str. ANK 348 str.
Statyba, statinių naudojimas ir jų priežiūra	Statinio statyba pažeidžiant projekto sprendinius ar teisės aktų reikalavimus Statinio (jo patalpų) naudojimas pažeidžiant nustatytus reikalavimus ir (ar) naudojimas ne pagal paskirtį Statinio naudotojo pareigų nevykdymas	ANK 350 str. ANK 359 str. ANK 360 str.
Vietinės reikšmės keliai, transportas	Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų techninio eksploatavimo, registravimo ir techninės apžiūros tvarkos pažeidimas Keleivių vežimo užsakomaisiais reisais tvarkos pažeidimas	ANK 371 str. ANK 457 str.
Valdymo tvarka	Savavaldžiavimas Valstybinės kalbos vartojimo pažeidimas juridinių asmenų veikloje Civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų nesilaikymas	ANK 518 str. ANK 497-502 str. ANK 526 str.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Nacionalinio reguliavimo lygmenyje įstatymų leidėjas ne visada suteikia savivaldybėms įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą srityse, kuriose savivaldybės vykdo atitinkamas funkcijas. Pavyzdžiui, renginių viešosiose vietose, kuriems netaikomas Susirinkimų įstatymas, organizavimą reglamentuoja savivaldybių teisės aktai. ANK numato administracinę atsakomybę už tokių renginių organizavimo reikalavimų pažeidimą, tačiau nesuteikia

savivaldybių institucijoms įgaliojimų vykdyti ūkio subjekto, gavusio leidimą organizuoti renginį, veiklos priežiūrą ir taikyti įstatymo numatytas poveikio priemones. Vadinasi, nacionalinė teisė turi aiškiai suteikti ne tik kompetenciją reguliuoti veiklą, bet ir galimybę vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą. Siūlytina peržiūrėti reginių organizavimą reguliuojančius teisės aktus ir suteikti savivaldybių administracijos pareigūnams vykdyti leidimo organizuoti renginį sąlygų laikymosi priežiūrą.

Kai kurie Savivaldybės teisės aktai sudaro prielaidas dubliuoti administracinės atsakomybės taikymą (detaliau ši problema analizuojama Ataskaitos II. 1.5 skyriuje „Tvarkos ir švaros reikalavimai“). To paties reikalavimo (švaros) įtraukimas į du teisės aktus, pažeidimo atveju gali būti traktuojamas pasirinktinai kaip Savivaldybės tarybos nustatytų Tvarkymo ir švaros ir tvarkos taisyklių pažeidimas arba kaip Prekybos (paslaugų teikimo) viešosiose vietose taisyklių pažeidimas. ANK numatyti baudų dydžiai už šių taisyklių pažeidimą ženkliai skiriasi, todėl administracinę atsakomybę taikantys pareigūnai gali „pasirinkti“, kokį ANK straipsnį taikyti pažeidimą. Toks teisinis reguliavimas turi būti pakeistas.

Savivaldybių tarybos turi diskreciją nustatyti savivaldybės administracijos struktūrą, kuri reikalinga funkcijoms vykdyti. Vertinamose savivaldybėse ūkio subjektų veiklos priežiūros funkcijos įtraukiamos į savivaldybių administracijų atitinkamų padalinių nuostatus, ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklės nėra priimtos nė vienoje iš vertinamų savivaldybių.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento struktūroje yra Administracinės veiklos, Administracinių pažeidimo tyrimo, Viešosios tvarkos skyriai (su prevencijos, budėtojų ir kontrolės poskyriais), kuriuose yra atskirtos prevencijos, galimų pažeidimų fiksavimo, tyrimo ir administracinių nuobaudų skyrimo funkcijos. Kai kuriose srityse priežiūros funkcijos priskirtos Miesto ūkio ir transporto departamentui. Skyrių nuostatuose, be kita ko, įtvirtinta, kad ūkio subjektų veiklos patikrinimus Savivaldybės padaliniai organizuoja patys arba dalyvauja patikrinimuose bendradarbiaudami su kitomis institucijomis. Kauno miesto savivaldybėje ūkio subjektų veiklos priežiūros funkcijos paskirstytos Miesto tvarkymo skyriui ir Viešosios tvarkos skyriams, Klaipėdos rajono ir Visagino savivaldybėse – Viešosios tvarkos skyriams. Druskininkų savivaldybėje šią funkciją vykdo Ūkio skyrius.

Vertintojų nuomone, verslo subjektų veiklos priežiūros savivaldybėse reguliavimo sistema yra nesuderinta¹². Ūkio subjektų veiklos priežiūros sistemą savivaldybėse rekomenduotina išanalizuoti detaliau, juo labiau kad vykdamas ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų ir (ar) jų funkcijų konsolidavimą ir optimizavimą, turi būti peržiūrėtos priežiūros institucijų funkcijos.

1. ADMINISTRACINĖS NAŠTOS MAŽINIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarime Nr. 4, kuriuo patvirtinta Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika,¹³ yra numatyta, kad tam tikroje institucijos kompetencijos srityje bendras administracinės naštos lygis per kalendorinius metus turi išlikti nepakitęs arba mažėti.

Administracinės naštos mažinimui savivaldybėse šiuo metu skiriamas nepakankamas dėmesys. Visose, išskyrus Klaipėdos rajono, analizuotose savivaldybėse Administracinės naštos mažinimo priemonės buvo įtrauktos į strateginius veiklos planus, tačiau vyrauja formalūs naštos mažinimo tikslai, pasigendama didžiausią poveikį turinčių tikslų nustatymo. Tiek administracijos direktoriaus veiklos ataskaitose, tiek informavimo apie veiklą platformose informacija apie Administracinės naštos mažinimo priemones yra pateikiama kaip integruota informacija.

¹² Viešojo administravimo įstatymo 36 (1) str., 36 (2) str. 6 p.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimas Nr. 4 „Dėl administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. 706 redakcija).

Pažymėtina, kad Druskininkų savivaldybėje iš dalies pateikiama informacija, kokią poveikį padarė šių priemonių taikymas, pvz., nurodoma, kiek asmenų pasinaudojo „vieno langelio“ paslaugomis, kiek asmenų naudojo elektronines formas, elektronines paslaugas ar deklaravo gyvenamąją vietą elektroniniu būdu. Tai vertintina kaip geroji praktika. Tačiau Administracinės naštos išlaidų sumažėjimas nebuvo skaičiuotas ar įtrauktas į strateginių veiklos planų rodiklius. Rodikliuose taip pat nėra vertinamas ūkio subjektų savivaldybei pateiktinų dokumentų skaičius, proceso vykdymo terminai (nors teikiant elektronines paslaugas jau skaičiuojamas Administracinės naštos išlaidų sumažėjimas, kas laikytinas gerąja praktika palyginus su kitomis vertinamomis savivaldybėmis), pateiktinų dokumentų dubliavimas, perteklinių įpareigojimų atsisakymas ir kiti geresnio reguliavimo kontekste aktualūs rodikliai.

Nors savivaldybė yra nustatiusi teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimo tvarką, kurioje yra atliekamas Administracinės naštos vertinimas pinigine išraiška, nepakankamai įvertinama, kokią poveikį padarys teisės akto projektas, kokių ūkio subjektų (ar gyventojų) skaičių paveiks, ar pasirinktas informacinio įpareigojimo įgyvendinimo būdas tinkamiausias, nedubliuoja kitų reikalavimų, nenustatyta perteklinių dokumentų ar informacijos pateikimo ir pan. Savivaldybėje nėra patvirtintų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rekomendacijų, kaip tai numatyta TPI 15 str. 3 d. (Savivaldybės tarybos sprendimas dėl įgaliojimų nustatyti Druskininkų savivaldybės teisės aktų projektų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatų pateikimo tvarką iš esmės nereguliuoja poveikio vertinimo tvarkos).

Daugelis Administracinės naštos mažinimo priemonių nukreiptos į bendrosios paslaugų kokybės gerinimą arba jų perkėlimą į elektroninę erdvę. Tačiau dokumentų dubliavimo vengimo, dokumentų bei ataskaitų būtinumo, rizika pagrįsto būtinumo, dokumentų pildymo aiškumo ir kiti principai numatomose priemonėse būna mažai atspindėti. Vienas iš ANM įstatyme numatomo principų numato galimybę nustatyti informacinių įpareigojimų vykdymo išimtis smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams. Būtent smulkaus verslo subjektai sudaro didžiąją dalį visumos, kuriai sukuriamas savivaldybių kompetencijoje esanti Administracinė našta, tačiau su šiuo principu susijusių priemonių strateginiuose veiklos planuose nėra numatoma.

Minėtas išvadas patvirtina Savivaldybės 2018 – 2020 metų strateginiame veiklos plane¹⁴, patvirtintame Tarybos 2018 m. vasario 8 d. sprendimu Nr. T1-2 „Dėl Druskininkų savivaldybės 2018 – 2020 m. strateginio veiklos plano“, įtraukta tokia priemonė, pateikiama žemiau (Lentelė 2).

Lentelė 2. Druskininkų savivaldybės administracinės naštos mažinimo priemonės

05 uždavinio priemonės kodas	05 uždavinio priemonės pavadinimas
01	Druskininkų savivaldybės administracinės naštos mažinimo priemonių plano vykdymas
05 uždavinio 01 priemonės aprašymas	
<p>Įgyvendinant šią priemonę, į Druskininkų savivaldybės 2018 – 2020 m. strateginį veiklos planą įtraukiamos Druskininkų savivaldybės administracinės naštos mažinimo priemonės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iki 2018-12-31 atlikti Druskininkų savivaldybės tarybos ir administracijos direktoriaus priimtų teisės aktų, kuriuose nustatyti informacijos pateikimo įpareigojimai asmeniui, analizę, įvertinti įpareigojimų būtinumą ir siūlyti perteklinius įpareigojimus keisti ar panaikinti. Atsakingi – Administracijos struktūriniai padaliniai ir į padalinius neįeinantys specialistai. 2. Iki 2018-12-31 peržiūrėti visas sutartis dėl bendradarbiavimo su įvairiais registrais ir išanalizuoti, ar yra neišnaudotų galimybių jas plėtoti, kad iš asmenų nebūtų reikalaujama pateikti informacijos ir dokumentų, kuriuos Savivaldybės administracija galėtų gauti pati. Atsakingi – Administracijos struktūriniai padaliniai ir į padalinius neįeinantys specialistai. 3. Plėtoti administracinių paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę procesą, siekti administracinių paslaugų interaktyvumo, didinti elektroninių paslaugų prieinamumą ir kokybę. Nuolat skatinti asmenis prašymus dėl 	

¹⁴ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/91b508800fc311e89641ab133a146f0f>

05 uždavinio priemonės kodas	05 uždavinio priemonės pavadinimas					
<p>administracinių paslaugų suteikimo teikti elektroninėmis priemonėmis (informuoti asmenis savivaldybės interneto svetainėje www.druskininkai.lt, savaitraštyje „Mano Druskininkai“, Savivaldybės administracijos skelbimų lentose, Savivaldybės administracijoje apsilankiusius asmenis konsultuoti apie galimybę naudotis elektroninėmis paslaugomis). Atsakingi – Dokumentų ir informacijos skyrius ir Administracijos struktūriniai padaliniai bei į padalinius neįeinantys specialistai, teikiantys administracines paslaugas.</p> <p>4. Iki 2018-06-30 organizuoti ir atlikti apklausą asmenų, besikreipiančių į Savivaldybės administraciją dėl administracinių paslaugų suteikimo, siekiant išsiaiškinti asmenų informuotumą apie elektroniniu būdu teikiamas administracines paslaugas bei priežastis, kodėl kreipiasi į Savivaldybės administraciją tradiciniu būdu, užuot naudojęsi elektroninėmis paslaugomis, sužinoti asmenų nuomonę apie Savivaldybės administracijoje teikiamų paslaugų kokybę bei apskaičiuoti vartotojų patenkinimo indeksą pagal vidaus reikalų ministro patvirtintą Viešųjų paslaugų vartotojų patenkinimo indekso apskaičiavimo metodiką. Atsakingas: Dokumentų ir informacijos skyrius.</p> <p>5. Nuolat gerinti asmenų aptarnavimo „Vieno langelio“ principu kokybę suteikiant paslaugas vietoje. Atsakingi: Administracijos struktūriniai padaliniai ir į padalinius neįeinantys specialistai, teikiantys administracines paslaugas.</p> <p>6. Atsižvelgiant į LR teisės aktų pokyčius, Savivaldybės administracijos darbuotojų kaitą bei išanalizavus galimybes supaprastinti administracinių paslaugų teikimo procesus, nuolat atnaujinti administracinių paslaugų teikimo aprašymus ir prašymų formas, užtikrinti jų viešą prieinamumą Savivaldybės interneto svetainėje www.druskininkai.lt bei administracinių paslaugų sistemose. Atsakingi: Administracijos struktūriniai padaliniai bei į padalinius neįeinantys specialistai, teikiantys administracines paslaugas, Dokumentų ir informacijos skyrius.</p> <p>7. Iki 2018-12-31, remiantis vyriausybės patvirtinta Administracinės naštos piliečiams ir kitiems asmenims nustatymo ir įvertinimo metodika, įvertinti Savivaldybės administraciją besikreipiančių asmenų patiriamą administracinę naštą. Atsakingas: Centralizuotas vidaus audito skyrius.</p> <p>8. Pasibaigus pusmečiui, per 15 kalendorinių dienų Druskininkų savivaldybės administracijos Centralizuotam vidaus audito skyriui pateikti informaciją apie priemonių vykdymą. Atsakingi: Administracijos struktūriniai padaliniai ir į padalinius neįeinantys specialistai.</p> <p>9. Pasibaigus pusmečiui, per 1 mėn. vertinti administracinės naštos mažinimo priemonių plano vykdymą, vertinimo rezultatus pateikti Savivaldybės administracijos direktoriui ir paskelbti Savivaldybės interneto svetainėje www.druskininkai.lt. Atsakingas: Centralizuotas vidaus audito skyrius.</p>						
Produkto/indėlio pasiekimo vertinimo kriterijai						
Kodas	Kriterijus	Matavimo vienetas	2017 m. faktas	2018 m. planas	2019 m. planas	2020 m. planas
P- 01- 01- 05- 01- 01	Įvykdytos administracinės naštos mažinimo priemonės	Vnt.	9	9	9	9

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Druskininkų savivaldybės duomenis, 2019 m.

Savivaldybė informaciją apie Administracinės naštos mažinimo priemonių įgyvendinimą pateikia savo tinklapijo skiltyje Vidaus auditas¹⁵. Galima matyti tik paskutinės Druskininkų savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus pateiktos Administracinės naštos mažinimo Druskininkų savivaldybės administracijoje vidaus audito ataskaitos duomenis (analizuojamu laikotarpiu 2018 m. rugsėjo 1 diena – už 2017 m. antrąjį pusmetį). Vadinasi, Administracinės naštos mažinimo tikslai ir priemonės Savivaldybėje yra nustatomos formaliai ir rezultatai nėra svarbūs pateikiant visuomenei Savivaldybės institucijų veiklos rezultatus. Kita vertus, informacija apie Administracinės naštos priemones yra integruota į mero ir mero pavaduotojo bei administracijos direktoriaus metines veiklos ataskaitas ir atskirai nepateikiama, kas vertintina kaip teigiama praktika, tačiau norint rasti šią informaciją reikia dėti daugiau pastangų.

Atsižvelgiant į pateikiamą problematiką, siūloma svarstyti kelias priemones, siekiant patikslinti Administracinės naštos mažinimo priemones savivaldybėse:

- Rengiant naują reglamentavimą (teisės akto projektą), sietiną su įpareigojimų ūkio subjektams keitimu arba nustatymu rekomenduoti ar nedubliuoja/ neprieštarauja kitiems įpareigojimams, ar nėra prašoma perteklinių dokumentų ar prašoma informacijos, kurią galima gauti kitais būdais, ar tinkamai ir efektyviai organizuotas paslaugos suteikimo, pvz., leidimo išdavimo, procesas, ar nustatomi tinkami terminai ir pan..

¹⁵ <https://www.druskininkai.lt/go.php/lit/Vidaus-auditas>

- Rengiant naują reglamentavimą (teisės akto projektą) rekomenduoti atlikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, kaip to reikalauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 str. 3 d.
- Planuojant Administracinės naštos mažinimo priemones strateginio veikos plano kontekste didesnę dėmesį skirti priemonių rodikliams, orientuojant juos į numatomo rezultato vertinimą (o ne proceso, pvz., ne „pakeisti 3 teisės aktus, įgyvendinti 6 Administracinės naštos mažinimo priemones“, bet „sumažinti Administravimo naštą ūkio subjektams prekybos srityje 50000 Eur“).
- Planuojant Administracinės naštos mažinimo priemones atsižvelgti į ANM įstatyme suformuluotus principus, įvertinant jų aktualumą Savivaldybės kontekste, pvz., ar numatomos išimtyms ar lengvatos smulkaus ir vidutinio verslo subjektams, kokias dar paslaugas galima teikti elektroniniu būdu, ar naujas įpareigojimas jau nėra nustatytas kelis kartus skirtinguose teisės aktuose, turi būti siekiama sumažinti laiko sąnaudas pildant įvairius duomenų ir (ar) informacijos pateikimo dokumentus, t. y. siekiama šių dokumentų pildymo aiškumo ir konkretumo, tobulinamos paraiškų ar paslaugos užsakymo formos, nereikalaujama tos informacijos, kurią gali gauti pati Savivaldybė, turi būti įvertinta galimybė pakeisti visiems verslo subjektams tam tikrame sektoriuje taikomus reikalavimus teikti informaciją rizika pagrįstu požiūriu, t. y. nustatyti reikalavimus teikti informaciją tiems verslo subjektams, kurie vykdo didžiausią riziką keliančią veiklą ir t.t.

2. VERSLO APLINKOS ASPEKTAI

Savivaldybėje 2019 m. sausio 1 d. savo buveinę buvo registravę ir veikę 678 ūkio subjektai. Vidutinės trukmės laikotarpiu pastebimas ūkio subjektų skaičiaus svyravimas: stebimas augimas iki 691 ūkio subjektų 2018 m. sausio 1 d., o nuo 2019 m. ūkio subjektų skaičius pradeda mažėti (Paveikslas 2).

Paveikslas 2. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičius 2015 – 2018 m. laikotarpiu

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Atitinkamos savivaldybės teritorijoje veikiančių ūkio subjektų veiklai, be kita ko, yra svarbus gyventojų, kaip verslo prekių ir paslaugų esamų ir potencialių vartotojų, skaičius. Savivaldybėje gyventojų skaičius mažėjo visu 2015 – 2018 m. laikotarpiu, o Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų skaičius augo iki 2018 m.. Tai rodo, kad ūkio subjektai turi mažėjančią pastovaus vartojimo rinką Savivaldybėje, todėl pagrindinės verslo veiklos yra nukreiptos į prekių ir paslaugų teikimą atvykstantiems vartotojams, arba į platesnę rinką – Lietuvos ar eksporto rinkas (Paveikslas 3).

Paveikslas 3. Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų skaičiaus palyginimas su nuolatinių gyventojų skaičiumi Savivaldybėje 2015 – 2018 m. laikotarpiu

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Kitas verslo plėtros galimybėms galintis turėti įtakos veiksnys yra darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus ir šio skaičiaus pokyčio tendencijos (

Paveikslas 4). Šios amžiaus grupės gyventojų mažėja, todėl šis veiksnys yra verslo plėtros potencialą mažinančiu rizikos veiksniu.

Paveikslas 4. Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų skaičiaus palyginimas su 15 – 65 metų amžiaus nuolatinių gyventojų skaičiumi Savivaldybėje 2015 – 2018 m. laikotarpiu

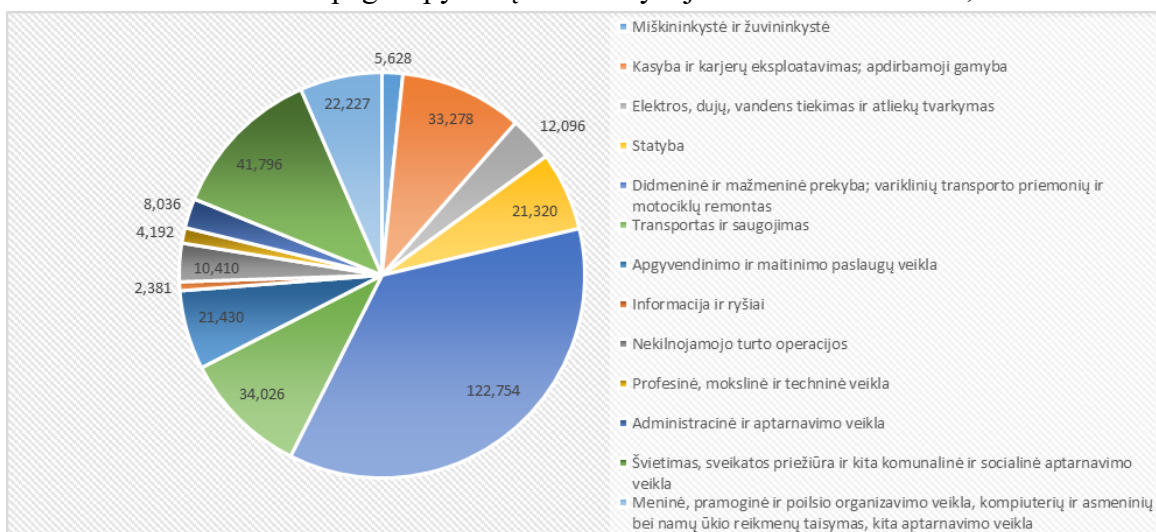

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Įvertinant ūkio struktūrą Druskininkų savivaldybėje, didžiausią apyvartos dalį sudaro veiklos rūšys pagal ERVK¹⁶ sekciją G „Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas“, sekciją P_TO_Q „Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla“, H „Transportas ir saugojimas“, sekciją B_C „Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba“ ir sekciją I „Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla“. Šių sričių reguliavimo tobulinimui turėtų būti skiriamas didžiausias dėmesys (Paveikslas 5).

¹⁶Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius, ERVK 2 redakcija, Lietuvos statistikos departamentas, 2019 m., <https://osp.stat.gov.lt/600>

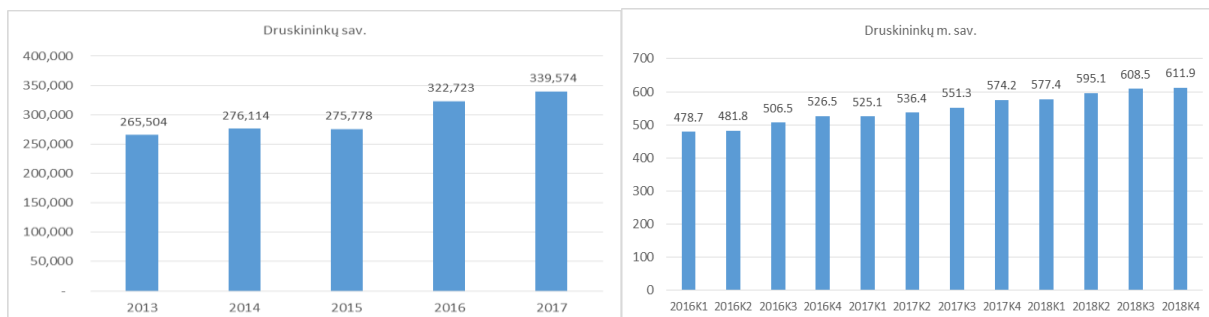
Paveikslas 5. Ūkio struktūra pagal apyvartą Savivaldybėje 2019 m. sausio 1 d., Eur

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų apyvarta augo (Paveikslas 6, diagrama kairėje), nepaisant didėjusių gamybos kaštų – darbo užmokesčio neto (Paveikslas 6, diagrama dešinėje). Tai rodo verslo gebėjimą prisitaikyti prie verslo aplinkos sąlygų ir kad nėra ženklių verslo plėtrą ribojančių veiksnių.

Paveikslas 6. Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų apyvarta, Eur (diagrama kairėje, 2013 – 2017 m. laikotarpiu), ir darbo užmokestis, neto, Eur (diagrama dešinėje, 2016–2018 m. laikotarpiu)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

II. SAVIVALDYBĖS NUSTATYTŲ ĮPAREIGOJIMŲ VERSLUI VERTINIMAS

Vykdam tiek savarankiškas, tiek ir valstybines funkcijas (VSĮ 6 ir 7 str. ir kiti įstatymai) savivaldybės organizuoja nacionalinės teisės įgyvendinimą ir tik įstatymų ar poįstatyminių teisės aktų numatytais atvejais (kompetencijos ribose) reglamentuoja verslo subjektų veiklą. Nepriklausomai nuo to, ar savivaldybė vykdo savarankiškas funkcijas, ar valstybines, ji gali nustatyti naujus reikalavimus verslui tik tiek, kiek jai tokią kompetenciją numato įstatymai. Šią išvadą geriausiai iliustruoja reklamos srities reguliavimas. Nors leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, tačiau leidimų įrengti išorinę reklamą reguliavimas yra vien tik nacionalinės kilmės. Savivaldybė nustato įpareigojimus verslui tik tuo atveju, jeigu pasinaudoja Reklamos įstatymo 12 str. suteikta galimybe nustatyti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo reikalavimus.

Savivaldybės teisės aktų identifikavimas

Pagal TPI savivaldybių institucijų norminiai teisės aktai, savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė yra savivaldybė, valdymo organų priimti norminiai teisės aktai, yra Teisės aktų registro objektai ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną po pasirašymo turi būti įregistruojami ir paskelbiami TAR¹⁷. Savivaldybių institucijoms įstatymu¹⁸ buvo nurodyta iki 2014 m. liepos 31 d. pateikti TAR galiojančius savivaldybių institucijų norminius teisės aktus. Visos suvestinės teisės aktų redakcijos TAR turėjo būti paskelbtos iki 2016 m. balandžio 30 d. (TPI 26 str. 6 d.).

Nustatyta, kad vertinamos savivaldybės ne visada laikosi TPI reikalavimų dėl teisės aktų paskelbimo TAR: (i) norminis teisės aktas paskelbiamas tik savivaldybės internetinėje svetainėje, o TAR nepaskelbiamas; (ii) TAR nepaskelbiami TAR paskelbto norminio teisės akto pakeitimai; (iii) TAR skelbiami pakeitimai norminio teisės akto, kuris nėra paskelbtas TAR.

Savivaldybė, teikdama ūkio subjektams administracines paslaugas, 2018 m. rėmėsi TAR nepaskelbtais teisės aktais renginių organizavimo¹⁹ ir gyvūnų laikymo²⁰ srityse. Savivaldybės institucijų priimti TAR nepaskelbti norminiai teisės aktai nelaiikytini galiojančiais, todėl Ataskaitoje nenagrinėjami.

Paslaugų verslo subjektams teikimas

Pagal ANM įstatymą Administracinę naštą mažina technologijų ir elektroninių paslaugų plėtojimo priemonės bei išsamios informacijos apie informacinius įpareigojimus pateikimas. Įstatymai nustato savivaldybių teikiamų administracinių paslaugų ir viešųjų paslaugų aprašymo ir paskelbimo reikalavimus.

Administracines ar viešąsias paslaugas teikiantis subjektas pagal Viešojo administravimo įstatymą²¹ turi:

- sudaryti savo teikiamų paslaugų sąrašą;
- patvirtinti paslaugų teikimo aprašymus, vadovaudamasis vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka ir kitais teisės aktais, reguliuojančiais šių paslaugų teikimą;
- atnaujinti paslaugų teikimo aprašymus kartą per 3 mėnesius, atsižvelgiant į viešojo administravimo subjekto veiklos ir teisės aktų, reguliuojančių šių paslaugų teikimą, pakeitimus;

¹⁷ TPI 6 str. 2 d., 16,17 p., 19 str. 1, 2, 3 d., 20 str. 1 d.

¹⁸ TPI 26 str.

¹⁹ Tarybos 2010 m. rugsėjo 20 d. sprendimas Nr. T1-167 „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr. T1-217 „Dėl renginių organizavimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo tvirtinimo“ pakeitimo“; šis teisės aktas TAR paskelbtas tik 2019 m. rugpjūčio 26 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActSearch>

²⁰ Administracijos direktoriaus 2013 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. V35 - 596 „Dėl Leidimų įvežti, įsigyti, laikyti, veisti, parduoti pavojingus šunis“

²¹ Viešojo administravimo įstatymo 15 str. 2, 3 d., 16 str. 3, 4 d.

- patvirtintus paslaugų teikimo aprašymus paskelbti Viešųjų ir administracinių paslaugų stebėsenos ir analizės informacinėje sistemoje (PASIS), taip pat savo interneto svetainėje pateikti nuorodą į šioje sistemoje paskelbtą paslaugos aprašymą.

Paslaugų aprašymas

Visos vertinamos savivaldybės teikiamų administracinių paslaugų sąrašus bei administracinių paslaugų teikimo aprašymus skelbia savo interneto svetainėse. Savivaldybės svetainėje 2019 m. kovo mėn. pabaigoje dėl dalies administracinių paslaugų (pvz., leidimų prekiauti viešosiose vietose, leidimų įrengti išorinę reklamą išdavimo) įrengus tiesioginę sąsają su PASIS, šių paslaugų užsakymu suinteresuoti vartotojai PASIS negali gauti kai kurios reikšmingos informacijos – apie rinkliavos dydžius, kai kurių leidimų išdavimo terminus, nes tokia informacija PASIS neskelbiama. Ataskaitoje nustatyti ir kiti neatitikimai (Lentelė 3). Savivaldybė šiuo aspektu akcentavo problemą, kad visą reikalingą informaciją apie teikiamas paslaugas talpina PASIS sistemoje, tačiau ši sistema neturi reikiamų funkcionalumų, todėl kai kurią informaciją papildomai talpina ir Savivaldybės interneto svetainėje.

Lentelė 3. Administracinių paslaugų aprašymai. PASIS ir Savivaldybės interneto svetainės neatitikimai

PASIS neskelbiama kaina arba nenurodoma, kad paslauga nemokama	PASIS nenurodomas paslaugos atlikimo terminas	PASIS nurodomi pasenę teisės aktai	PASIS nėra duomenų apie paslaugą
Leidimas prekiauti iš (nuo) LPI, specializuotų transporto priemonių ar jų priekabų	Leidimas prekiauti iš (nuo) LPI, specializuotų transporto priemonių ar jų priekabų	Leidimas žemės darbams vykdyti	Leidimų išdavimas kirsti, genėti ar kitaip pertvarkyti saugotinus želdinius, augančius ne miško zonoje
Leidimas prekiauti laikinajame statinyje	Leidimas prekiauti laikinajame statinyje		
Leidimas prekiauti renginių metu	Leidimas prekiauti (teikti paslaugas) renginių metu		
Leidimas teikti paslaugas (išskyrus pramoginių įrenginių paslaugas) viešosiose vietose	Leidimas teikti paslaugas (išskyrus pramoginių įrenginių paslaugas) viešosiose		
Leidimo teikti paslaugas pramoginiais įrenginiais (atrakcionais)	Leidimo teikti paslaugas pramoginiais įrenginiais (atrakcionais)		

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Siekiant tinkamai įgyvendinti Administracinės naštos mažinimo priemonės, paslaugų aprašymai turi neklaidinti verslo subjektų. Pagal nacionalinę teisę PASIS tvarkytojas (Vidaus reikalų ministerija) turi įvertinti PASIS duomenų teikėjų pateiktų duomenų teisingumą, tikslumą, išsamumą, užtikrinti neteisingų, netikslų ir neišsamų duomenų taisymą. Tačiau PASIS pateikiama informacija nėra tiksli, išsami ir teisinga. Informacijos paslaugų aprašymuose netikslumai PASIS šiuo atveju galėjo nulemti ne Savivaldybės netinkamas veikimas, o PASIS veiklos trūkumai. PASIS neužtikrina tinkamos informacijos apie savivaldybių teikiamas administracines paslaugas pateikimo visuomenei.. Ši išvada iš esmės atitinka Valstybės kontrolės 2017 m. rugsėjo 29 d. valstybinio audito „Ar pasirengta priimti sprendimus dėl administracinių ir viešųjų paslaugų teikimo pertvarkos“ ataskaitoje Nr.VA-2017-P-40-2-17²² pateiktas išvadas dėl PASIS netinkamo funkcionavimo, o rekomenduojami PASIS pokyčiai iki šiol neįgyvendinti.

Paslaugų užsakymas ir teikimas elektroniniu būdu

Savivaldybės interneto svetainėje nėra aiškios ir verslui patogios informacijos apie elektroninių paslaugų teikimą. Skirtingai nei kitose vertinamose savivaldybėse, nėra elektroniniu būdu

²² www.vkontrolė.lt

teikiamų paslaugų sąrašo su tiesiogine sąsaja į atitinkamą elektroninių paslaugų portalą, ar kitu vartotojui patogiu būdu randamos informacijos. Paslaugų aprašymo meniu²³ nukreipia į PASIS, tačiau PASIS ne visada įdiegta tiesioginė prieiga į elektroninės paslaugos užsakymo portalą.

Nuo 2019 m. lapkričio 1 d. įsigalios Viešojo administravimo įstatymo pakeitimai²⁴, pagal kuriuos viešojo administravimo subjektai, teikdamas administracinę paslaugą ir priėmęs sprendimą dėl licencijos, ar leidimo, reikalingo tam tikrai ūkinei veiklai pradėti ar vykdyti, išdavimo, duomenis privalo įrašyti į LIS. Įstatymas nustato terminus, per kuriuos duomenys turi būti įrašyti į LIS. Vadinasi, verslo subjektas turės galimybę gauti duomenis apie savivaldybių išduodamus leidimus elektroniniu būdu.

Lentelė 4 pateikiama analizė rodo, kad Savivaldybė paslaugas leidimų ūkio subjektams išdavimo srityje dažniausiai teikia pakankamai greitai, tačiau 3 atvejais terminai gali būti sutrumpinti taip sumažinant verslui laukimo kaštus. Siūloma sutrumpinti šių paslaugų teikimo terminus: leidimo prekiauti iš (nuo) LPI; prekiauti iš specializuotų a/m ir priekabų; leidimo saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo genėjimo darbams.

Lentelė 4. Leidimų išdavimo terminai

Leidimas	Leidimo išdavimo terminas (d. d.)	Leidimo išdavimo termino neproporcingumas ²⁵
Prekiauti iš (nuo) LPI	5	Neproporcingas
Prekiauti iš specializuotų a/m ir priekabų	5	Neproporcingas
Prekiauti (teikti paslaugas) iš laikinųjų statinių	5	–
Prekiauti (teikti paslaugas) renginių metu	5	–
Teikti paslaugas pramoginiams įrenginiams (atrakcionais)	5	–
Teikti paslaugas viešosiose vietose (išskyrus pramoginių įrenginių paslaugas)	5	–
Atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje	5	–
Saugotinių medžių ir krūmų kirtimui ar kitokiam pašalinimui, genėjimui, persodinimui	30	Neproporcingas
Važiuoti didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis	5	–
Įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti pavojingus šunis ir jais prekiauti		

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

1. STRATEGINIS SAVIVALDYBĖS TIKSLAS: DARNI VERSLO PLĖTRA IR PAŽANGUS VALDYMAS

Šio Savivaldybės strateginio veiklos plano strateginio tikslo (toliau – strateginis tikslas) įgyvendinimas Reguliavimo naštos mažinimo ir geresnio reglamentavimo srityje apima penkias pagrindines savivaldybės reguliavimo sritis: (i) prekyba (paslaugų teikimas) viešosiose vietose; (ii) reklama; (iii) transportas, (iv) renginių organizavimas ir (v) tvarkos ir švaros reikalavimai. Kiekvienoje iš šių sričių galioja Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui. Toliau bus analizuojami teisės aktai ir kitos priemonės, siekiant įgyvendinti Reguliavimo naštos mažinimo principus ir Savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytas Administracinės naštos mažinimo priemones.

1.1. Prekyba (paslaugų teikimas) viešosiose vietose

Šiame skyriuje yra analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui Prekybos viešosiose vietose taisyklėse ir kituose susijusiuose Savivaldybės teisės aktuose. Aktualiausia Savivaldybei yra leidimų prekiauti (teikti paslaugas) renginių metu sritis, nes būtent šiuos leidimus Savivaldybėje gauna daugiausiai ūkio subjektų.

²³ <https://www.druskininkai.lt/go.php/Paslaugos506218>

²⁴ 2019 m. gegužės 16 d. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr.VIII-1234 papildymo 15¹ straipsniu įstatymas Nr.XIII-2123

²⁵ Projekto ekspertų vertinimas.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Prekybos ir kitų paslaugų teikimo tvarkos savivaldybių ar jų valdomų įmonių administruojamose turgavietėse ir viešose vietose nustatymas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Su mažmeninės prekybos veikla susijusius klausimus, verslo subjektų, teikiančių vartotojams prekes ar paslaugas, vartotojų atitinkamas teises bei pareigas nustato įvairių įstatymų normos: Civilinis kodeksas, Produktų saugos įstatymas, Vartotojų teisių apsaugos įstatymas, Paslaugų įstatymas, kt. Bendruosius mažmeninės prekybos reikalavimus nustato Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697. Minėtose taisyklėse nurodyti bendrieji mažmeninės prekybos reikalavimai pakartoja atitinkamų specialiųjų teisės aktų nustatytus reikalavimus (pvz., prekių saugos, tvarkymo, ženklinimo, apskaitos, reklamos, reikalavimų prekybos įrangai, patalpoms, vartotojų teisių užtikrinimo, kt.).

Mažmeninės prekybos taisyklėse dėl savivaldybių kompetencijos yra dvi nuostatos: savivaldybės institucijos nustato viešąsias vietas, kuriose galima prekyba naudotomis prekėmis (10 p.); pagal kompetenciją prižiūri kaip laikomasi šių Taisyklių reikalavimų (31 p.).

TAR nėra duomenų, kad Savivaldybė, atsižvelgdama į Mažmeninės prekybos taisyklių 10 p., yra nustačiusi, kuriose Savivaldybės teritorijos viešosiose vietose yra leidžiama prekyba naudotomis prekėmis.

Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui prekybos (paslaugų teikimo) viešosiose vietose srityje

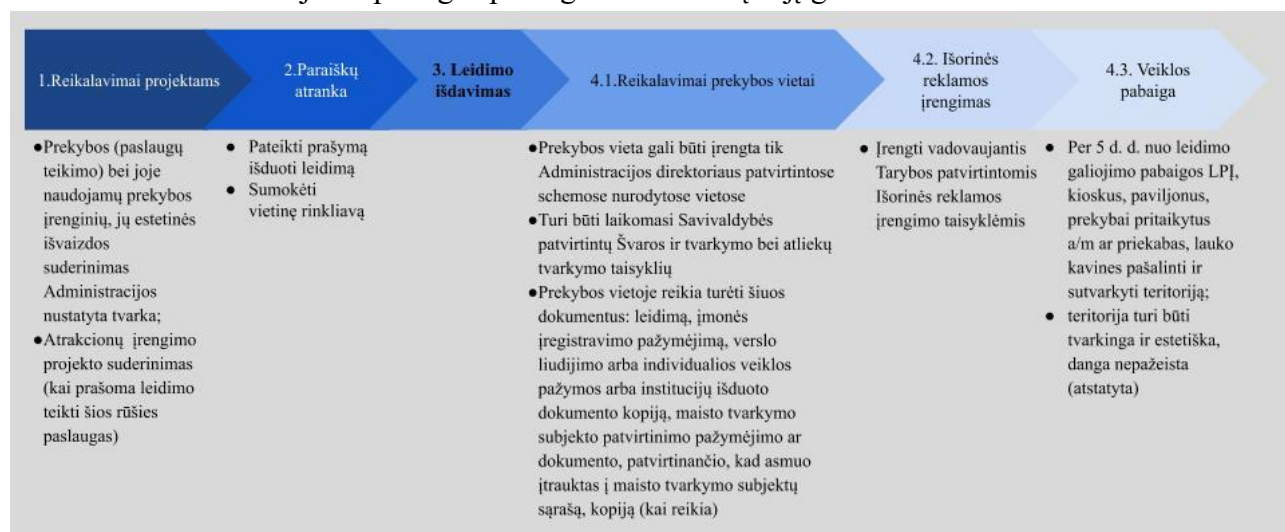
Taryba PVV taisyklėse ūkio subjektams, norintiems prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose, nustatė įpareigojimą gauti Administracijos išduotą leidimą prekiauti (teikti paslaugas), t.y. dokumentą, suteikiantį teisę verstis mažmenine prekyba ar teikti paslaugas konkrečioje Savivaldybės teritorijos viešojoje vietoje.

PVV taisyklėse yra numatyti prekybos (paslaugų) teikimo būdai ir reikalavimai gauti Savivaldybės leidimą. PVV taisyklės numato 3 rūšių leidimus prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose:

- leidimas prekiauti ar teikti paslaugas viešosiose vietose (11 p.);
- leidimas prekiauti ar teikti paslaugas viešosiose vietose švenčių, renginių, mugių metu (15 p.);
- leidimas teikti paslaugas viešosiose vietose pramoginiais įrenginiais (13 p.).

Ūkio subjekto pareigos yra nurodytos **Paveikslas 7**.

Paveikslas 7. Ūkio subjekto pareigos prieš gaunant leidimą ir jį gavus

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Pagal VSI (6 str. 39 p.) leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka yra savivaldybių savarankiškoji funkcija. Tokio leidimo, kurį Savivaldybė savo teisės aktais įpareigojo gauti ūkio subjektams, norintiems prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose, nenumato joks įstatymas, todėl leidimo išdavimas yra perteklinis įpareigojimas. Prekyba (paslaugų teikimas) yra ūkinė veikla. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ir ūkinės veiklos laisvę, galima jeigu laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo²⁶. Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad kai Konstitucija reikalauja, jog tam tikri santykiai būtų reguliuojami įstatymu, tačiau jie yra reguliuojami poįstatyminiu aktu (nepriklausomai nuo to, ar šiuos santykius koku nors aspektu reguliuoja dar ir įstatymas, su kuriame nustatyta teisiniu reguliavimu konkuruoja poįstatyminiame akte nustatytas teisinis reguliavimas, ar joks įstatymas šių santykių apskritai nereguliuoja), gali būti pakankamu pagrindu tokį poįstatyminį teisės aktą pripažinti prieštaraujančiu Konstitucijai²⁷.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad viešojo administravimo subjektui įstatymų leidėjo priskirta atitinkama funkcija, suteikianti kompetenciją veikti atitinkamoje srityje, negali būti pagrindu nukrypti nuo teisės aktų hierarchijos principo ir poįstatyminiais teisės aktais kurti naujas bendro pobūdžio taisykles, kurios gali būti nustatytos tik įstatymu²⁸. Atsižvelgiant į minėtą reguliavimą darytina išvada, kad Savivaldybės teisės aktuose nustatytas reikalavimas turėti prekybai (paslaugų teikimui) viešosiose vietose išduotą leidimą, neatitinka konstitucinio teisinės valstybės principo, nes tokio įpareigojimo nenumato įstatymai.

Ūkio subjektui, kuris turi galiojančią kompetentingos valstybės institucijos išduotą dokumentą (pvz., verslo liudijimą, maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą, individualios veiklos vykdymo pažymą, kt.), pagal kurį galimas prekybos (paslaugų teikimo) ir nori pradėti vykdyti veiklą, savivaldybės vykdomoji institucija turėtų pasiūlyti galimas prekybos (paslaugų teikimo) vietas ir jas suteikti savivaldybės institucijų nustatyta tvarka, nekeldama perteklinio ir nesiderinančio su konstituciniu teisinės valstybės principu reikalavimo – gauti savivaldybės leidimą.

Pagal PVV taisykles (17 p.) Savivaldybėje, skirtingai nei kitose vertinamos savivaldybės, leidimų išdavimui prekiauti (teikti paslaugas) iš (nuo) LPI vasaros sezono laikotarpiui (nuo 04.01 iki 10.31) rengiamos atrankos. Paraiškų išduoti leidimus prekiauti ar teikti paslaugas Druskininkų savivaldybės viešosiose vietose atrankos apraše²⁹ yra numatytas atrankų rengimo ir jų rezultatų viešinimo procesas, taip pat kriterijai pagal kuriuos Atrankos komisija atranka paraiškas leidimo prekiauti (teikti paslaugas) išdavimui (siūlomų parduoti prekių ar numatomų teikti paslaugų aktualumas Druskininkų kurortui; kurorto vardo garsinimas; kokybė; estetiškumas; reprezentatyvumas; unikalumas).

Nustatyta, kad Atrankos aprašo pakeitimais³⁰ (13.2 p.) yra įtvirtinta ydinga nuostata, kad šis Aprašas netaikomas gautoms paraiškoms leidimui išduoti pretenduojamose vietose padarius ne mažesnes kaip 10 000 eurų investicijas į Savivaldybės viešąją infrastruktūrą ir pasirašius paslaugų teikimo sutartį. Vadinasi, Savivaldybė šiuo teisiniu reguliavimu suteikia išskirtines teises tam tikrai asmenų grupei prekiauti Druskininkų viešosiose vietose. Toks reguliavimas nėra

²⁶ Konstitucinio Teismo 2002 m. spalio 18 d., 2002 m. balandžio 9 d., 2003 m. kovo 17 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. gegužės 13 d., 2006 m. gegužės 31 d., 2009 m. balandžio 29 d. nutarimai.

²⁷ Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas.

²⁸ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActSearch> paskelbtas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. liepos 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-6-662/2016.

²⁹ Administracijos direktoriaus 2016 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. V35-134 „Dėl paraiškų išduoti leidimus prekiauti ar teikti paslaugas Druskininkų savivaldybės viešosiose vietose atrankos aprašo patvirtinimo“.

³⁰ Administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 23 d. įsakymas „Dėl Druskininkų savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. vasario 25 d. įsakymo Nr. V35-134 „Dėl paraiškų išduoti leidimus prekiauti ar teikti paslaugas Druskininkų savivaldybės viešosiose vietose atrankos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“.

suderinamas su konstitucinės valstybės ir lygiateisiškumo principais. Tokios įmokos nenumato jokie galiojantys įstatymai. Joks galiojantis įstatymas savivaldybių institucijoms nesuteikia teisės nustatyti asmenims, siekiantiems administracinės paslaugos, įtvirtinti investicijų į savivaldybės viešąją infrastruktūrą sąlygą ir už tai suteikti prekybos (paslaugų teikimo) lengvatas. Nustatyta, kad 2018 m. šia „lengvata“ buvo pasinaudota 1 kartą (pastatyta vandens dviračių prieplauka Druskinio ežere).

Pažymėtina, kad minėta ydinga nuostata, galinti verslui sukurti papildomą Reguliavimo našą yra nustatyta ir PVV taisyklių (6.2 p.) pakeitimais³¹, pagal kuriuos verslui padarius ne mažesnes kaip 10 000 eurų investicijas į Savivaldybės viešąją infrastruktūrą ir pasirašius paslaugų teikimo sutartį, leidimo galiojimo terminas nustatomas iki 5 metų. Nurodyta ydinga PVV taisyklių nuostata priimta Tarybai, o Atrankos aprašo 13.1 p. Administracijos direktoriui, viršijus kompetenciją.

Nurodytas PVV taisyklių pakeitimas įsigaliojo nuo 2019 m. sausio 1 d., todėl Reguliavimo naštos skaičiavimui nebuvo reikšmingas. Šiuo PVV taisyklių pakeitimu ūkio subjektams nustatyta perteklinė, verslą ribojanti sąlyga, todėl šis teisinis reguliavimas turi būti peržiūrėtas ir pakeistas.

Pagal PVV taisykles, asmenys, norintys įsigyti leidimą prekiauti ar teikti paslaugas viešosiose vietose (11 p.), paraiškoje išduoti leidimą turi pateikti nurodytą informaciją ir dokumentus. Įvertinus PVV taisyklėse nustatytus Savivaldybės teisinio reguliavimo kilmės įpareigojimus dėl dokumentų pateikimo, darytina išvada, kad kai kurie nustatyti reikalavimai yra pertekliniai. Pagal VAĮ nuostatas, administracinę paslaugą teikiantis viešojo administravimo subjektas, esant galimybei reikiamus duomenis gauti iš atitinkamų valstybės informacinių sistemų, turi naudotis šiomis sistemomis, nenustatydamas asmeniui įpareigojimo pateikti tokius duomenis ar dokumentus (VAĮ 3 str. 8 p., 8 str. 4 d.).

Pagal PVV taisykles (9.3 p.) norintys gauti leidimą prekiauti maisto tvarkymo subjektai turėjo pateikti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos išduotą maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo kopiją. Reikalavimas perteklinis, nes informacija apie maisto tvarkymo subjektus (jų registraciją, išduotą pažymėjimo galiojimą, kt.) yra kaupiama Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos tvarkomame Maisto tvarkymo subjektų sąrašė³². Taigi duomenis apie tai, ar leidimo prekiauti maisto produktais prašantis juridinis asmuo turi maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą galima rasti per valstybės informacinę sistemą³³.

PVV taisyklėse (9.2 p.) nurodyta, kad juridinis asmuo kartu su prašymu išduoti leidimą pateiktų juridinio asmens įregistravimo pažymėjimo kopiją ir šį dokumentą turėtų prekybos vietoje. Tokie dokumentai nebeišduodami, o išduoti nuo 2012 m. pripažinti netekusiais galios³⁴. Juridinių asmenų identifikuoja juridinio asmens kodas. Institucija duomenis apie juridinį asmenį, reikalingus leidimo prekiauti (teikti paslaugas) išdavimui, gali gauti iš Juridinių asmenų registro kaip registruotas vartotojas arba per viešą juridinių asmenų paiešką³⁵.

Įpareigojimas leidimo turėtojui pasibaigus leidimo galiojimo terminui ar panaikinus leidimo galiojimą, per 5 d. d. nuo leidimo galiojimo pabaigos, pašalinti laikinuosius prekybos (paslaugų teikimo) įrenginius, kioskus, paviljonus, prekybai pritaikytus automobilius ar priekabas, lauko kavines ir sutvarkyti teritoriją, suformuluotas neproporcingai, nes prekybos (paslaugų) teikimo viešosiose vietose įrenginiai skirtingi. Vienų įrenginių (pvz., LPI, automobilių) pašalinimas iš

³¹ Tarybos 201 m. lapkričio 29 d. sprendimas Nr.T1-189 "Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos 2014 m. kovo 28 d. sprendimo Nr.T1-54 "Dėl prekybos viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo" pakeitimo"

³² Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakymas Nr. B1-527 „Dėl Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo reikalavimų patvirtinimo“

³³ <http://vmvt.lt/paslaugos/valstybines-maisto-ir-veterinarijos-tarnybos-informaciniu-sistemuu-viesi-duomenys>

³⁴ 2009 m. gruodžio 22 d. Nr. XI-595 Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.21, 2.47, 2.49, 2.54, 2.55, 2.58, 2.62, 2.64, 2.65, 2.66, 2.70, 2.71, 2.72, 2.82, 2.100, 2.104, 2.106, 2.114, 2.180 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas; Vyriausybės 2012 m. spalio 3 d. nutarimas Nr. 1208 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimo Nr. 1407 "Dėl Juridinių asmenų registro įsteigimo ir Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo" pakeitimo ir juridinių asmenų, jų filialų ir atstovybių, užsienio juridinių asmenų ir kitų organizacijų filialų ir atstovybių pažymėjimų ir jų dublikatų pripažinimo netekusiais galios“

³⁵ <http://www.registrucentras.lt/jar/index.php>.

prekybos (paslaugų teikimo) vietos paprastas, o kitų (kioskų, paviljonų, lauko kavinių) pašalinimui (išardymui) ir jų įrengimo vietos sutvarkymui reikalingas ilgesnis laikas. Tikslinga šiam įpareigojimui nustatyti diferencijuotus terminus.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	<ul style="list-style-type: none"> • Paraiškų išduoti leidimus prekiauti ar teikti paslaugas Druskininkų savivaldybės viešosiose vietose atrankos aprašo 13.2 p., nustatantis, kad šis Aprašas netaikomas, jei pretendentas gauti leidimą pasiūlo ne mažesnes kaip 10 000 Eur investicijas į savivaldybės viešąją infrastruktūrą, perteklinis • PVV taisyklių (2018-11-29 sprendimo Nr.T1-189 redakcija) 6.2 p. nustatyta perteklinė prekybos (paslaugų teikimo) trukmės sąlyga – ne mažesnė kaip 10 000 Eur investicija į savivaldybės viešąją infrastruktūrą • PVV taisyklių 9.3 p. ir 11.3 p., kuriais nustatyta, kad siekiant gauti leidimą prekiauti maisto produktais, reikia pateikti maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimo kopiją ar dokumento, patvirtinančio, kad asmuo įtrauktas į maisto tvarkymo subjektų sąrašą, kopiją, perteklinis • PVV taisyklių 9.2 ir 11.2 p. nustatytas perteklinis įpareigojimas juridiniam asmeniui, pateikti įmonės įregistravimo pažymėjimo kopiją
Konstitucinių principų nesilaikymas	<ul style="list-style-type: none"> • Savivaldybės institucijos savo teisės aktuose nustatydamos reikalavimą turėti leidimą prekybai (paslaugų teikimui) viešosiose vietose neatitinka konstitucinio teisinės valstybės principo. Todėl šis reguliavimas turi būti iš esmės peržiūrėtas
Spragos	<ul style="list-style-type: none"> • Savivaldybė, nėra priėmusi Mažmeninės prekybos taisyklių 10 p., įgyvendinančio teisės akto nėra nustačiusi, kuriose Savivaldybės teritorijos viešosiose vietose yra leidžiama prekyba naudotomis prekėmis. • PVV taisyklių (41 p.) įpareigojimas per 5 d. d. nuo leidimo galiojimo pabaigos pašalinti laikinuosius prekybos (paslaugų teikimo) įrenginius, kioskus, paviljonus, prekybai pritaikytus automobilius ar priekabas, lauko kavines ir sutvarkyti teritoriją yra neproporcingas. Tikslinga šiam įpareigojimui nustatyti diferencijuotus terminus atsižvelgiant į prekybos (paslaugų) teikimo įrenginių tipą, reikalingų atlikti darbų apimtį

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Prekybos viešosiose vietose srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 1456 ūkio subjektai, t. y. šie subjektai yra visų prekybos viešosiose vietose srities įpareigojimų tikslinių grupių suma (Lentelė 5).

Lentelė 5. Tikslinių grupių dydis pagal įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius

Nr.	Įpareigojimas	Tikslinių grupių dydžiai, ūkio subjektų skaičius
1.	Asmenys, norintys teikti paslaugas ar prekiauti, privalo turėti leidimą prekiauti ar teikti paslaugas	179
2.	Asmuo, norintis eksploatuoti atrakcionus, privalo gauti leidimą prekiauti ar teikti paslaugas ³⁶	-
3.	Asmenys, norintys prekiauti ar teikti paslaugas švenčių, renginių, mugių metu privalo turėti leidimą prekiauti ar teikti paslaugas	1 277
4.	Įpareigojimas pasibaigus leidimo galiojimo terminui ar panaikinus leidimo galiojimą, pašalinti laikinus statinius ir sutvarkyti teritoriją	179

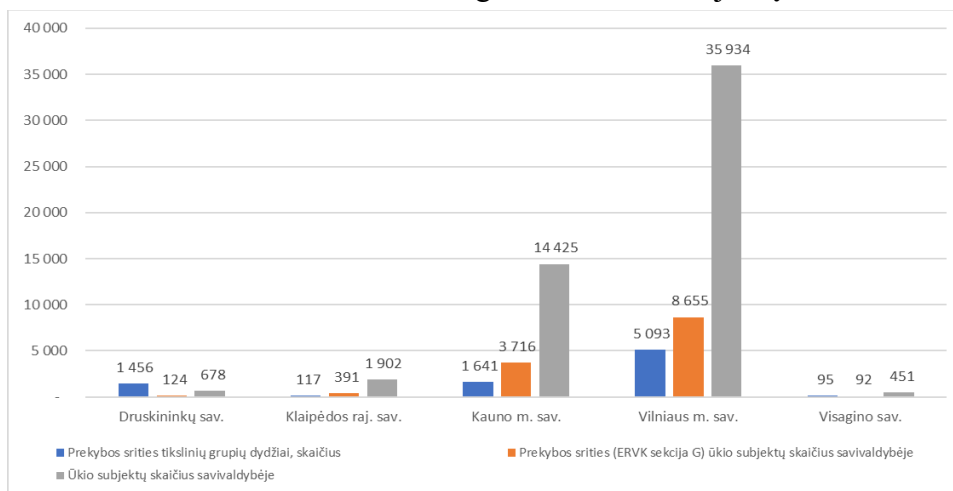
Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Savivaldybėje prekybos viešose vietose srities tikslinė grupė yra 2,15 karto didesnė palyginti su šioje Savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiumi ir 11,7 karto didesnė palyginus su ūkio

³⁶ šios tikslinės grupės ūkio subjektai įskaičiuoti į 1 įpareigojimo tikslinę grupę, nes atskirai apie 4 įpareigojimo tikslinę grupę duomenys nerenkami

subjektų vykdančių veiklą pagal ERVK sekciją G „Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas“ skaičiumi (Paveikslas 8).

Paveikslas 8. Prekybos srities tikslinės grupės dydžio, palyginimas su ūkio subjektais (2018 m. duomenys) ir prekybos srityje veikiančiais ūkio subjektais (2017 m.), Druskininkų sav., Klaipėdos raj. sav. Kauno m. sav., Vilniaus m. sav. ir Visagino sav., ūkio subjektų skaičius

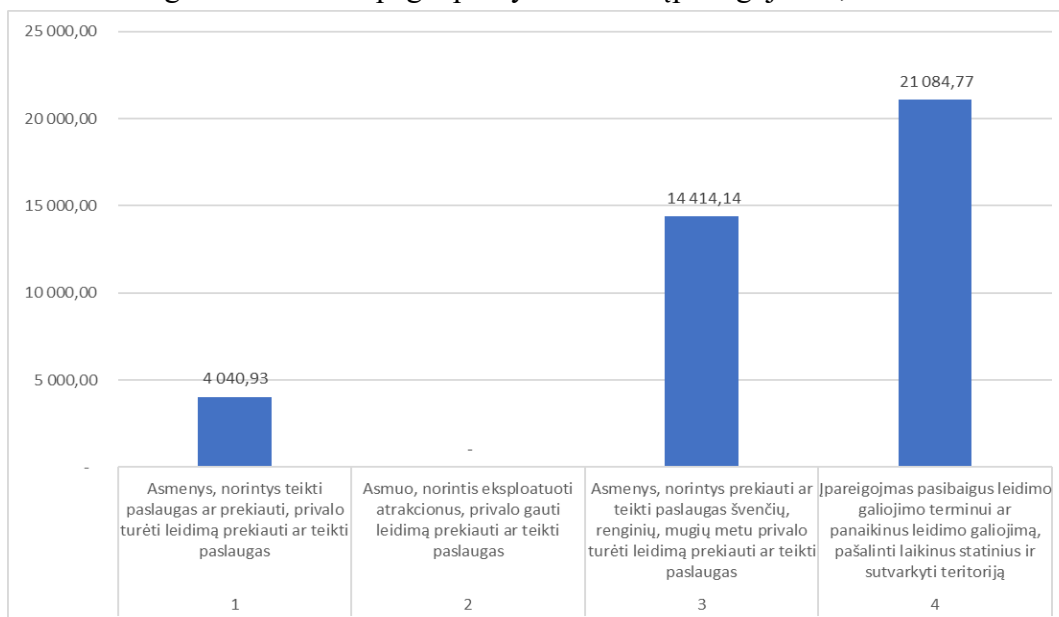
Šaltinis: sudaryta autorių ir pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Reguliavimo našta

Prekybos srities įpareigojimų sukeliama Reguliavimo našta sudarė 39 539,83 Eur visai tikslinei grupei arba vidutiniškai 151,65 Eur tipiniam ūkio subjektui. Patiriamos išlaidos –18 455,06 Eur Administracinės naštos išlaidos visai tikslinei grupei arba 33,86 Eur tipiniam ūkio subjektui ir 21 084,77 Eur Prisitaikymo išlaidų tikslinei grupei arba 117,79 Eur tipiniam ūkio subjektui.

Didžiausias Reguliavimo išlaidas sukelia įpareigojimai pasibaigus leidimo galiojimo terminui ar panaikinus leidimo galiojimą, pašalinti laikinus statinius ir sutvarkyti teritoriją ir gauti leidimą prekiauti renginių metu (Paveikslas 9).

Paveikslas 9. Reguliavimo našta pagal prekybos srities įpareigojimus, Eur

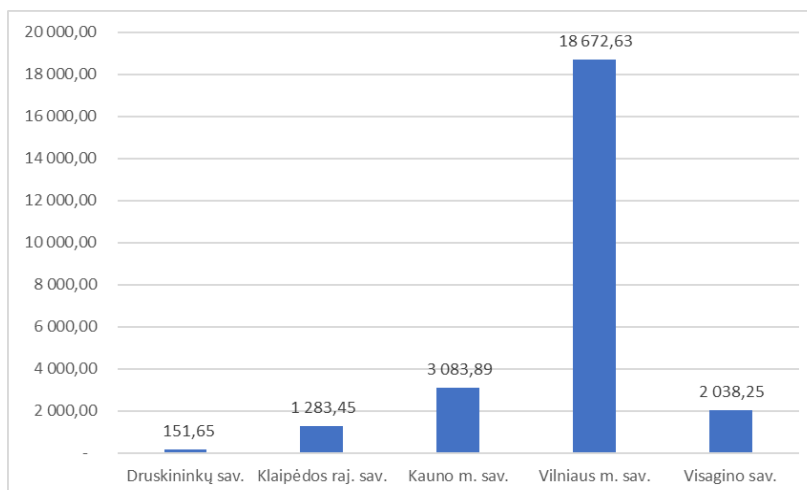
Šaltinis:

sudaryta autorių, 2019 m.

Tokias dideles 4 įpareigojimo išlaidas labiausiai lemia reikalavimas per 5 d. d. nuo Leidimo galiojimo pabaigos pašalinti laikinuosius prekybos (paslaugoms teikti) įrenginius, kioskus,

paviljonus, prekybai pritaikytus automobilius ar priekabas, lauko kavines, kilnojamas prekybos pavėsines (81,67 Eur tipiniam ūkio subjektui) – išmontuoti ir išvežti LPI. 3 įpareigojimo išlaidų dydį labiausia lemia didelis tikslinės grupės dydis – 1 277 ūkio subjektai, prekiaujantys renginių metu. Tai didelė tikslinė grupė atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybėje iš viso savo buveinę registravo tik 678 šioje srityje veikiantys ūkio subjektai. Druskininkuose yra mažiausias išlaidų darbo įkainis iš visų vertinamų savivaldybių, todėl prekybos srities išlaidos vienam tipiniam ūkio subjektui taip pat yra mažiausios (Paveikslas 10).

Paveikslas 10. Prekybos srities reguliavimo naštos išlaidos tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausią Reguliavimo našta sukelia PVV taisyklės (Lentelė 6).

Lentelė 6. Reguliavimo naštos išlaidos, sukeltos prekybos srities teisės aktų, Eur

Nr.	Teisės akto pavadinimas	Administracinės naštos išlaidos, Eur	Prisitaikymo išlaidos, Eur	Reguliavimo naštos išlaidos, Eur
1.	Druskininkų savivaldybės tarybos sprendimas 2014 m. kovo 28 d. sprendimas Nr. T1-54 „Dėl prekybos viešosiose vietose taisyklių tvirtinimo“	18 050,97	21 084,77	39 135,74
2.	Druskininkų savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 28 d. sprendimas Nr. T1-90 „Dėl Druskininkų savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklių tvirtinimo“	404,09	-	404,09
	Iš viso:	18 455,06	21 084,77	39 539,83

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „I. Prekyba“.

1.2. Reklama

Šiame skyriuje yra analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui reklamos srityje, o būtent, Leidimų įrengti išorinę reklamą Druskininkų savivaldybėje išdavimo tvarkos apraše.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Reklamos įrengimo ir naudojimo reikalavimus nustato Reklamos įstatymas. Šio įstatymo įgyvendinimo tvarką numato Išorinės reklamos įrengimo taisyklės. Reklamos įstatymu nustatyta, kad išorinės reklamos įrengimui yra reikalingas leidimas, kurį išduoda savivaldybės vykdomoji institucija, išskyrus šio įstatymo nustatytus atvejus, kai leidimas nereikalingas. Lentelė 7 pateikiama Savivaldybei priskirtos kompetencijos reklamos srityje analizė.

Lentelė 7. Išorinės reklamos įrengimo teisinio reglamentavimas pagal nacionalinių ir savivaldybės institucijų teisės aktus

Reglamentuojami klausimai	Sritis, kurioje savivaldybės vykdomoji institucija gali priimti teisės aktą
Atvejai, kuriais nereikia leidimo įrengti išorinę reklamą; draudžiama įrengti išorinę reklamą; atvejai, kuriais leidimas neišduodamas; atvejai, kuriais leidimo turėtojas įspėjamas apie galimą leidimų galiojimo panaikinimą; atvejai, kuriais leidimo galiojimas panaikinimas	-
Leidimo išdavimo (rašytinio atsisakymo išduoti leidimą) terminas (ne vėliau kaip per 20 d. d.; įrengiant pagal tipinį projektą ne vėliau kaip per 10 d. d.)	-
Leidimo galiojimo terminas	-
Leidimo išdavimui pateiktini dokumentai	-
Patvirtinti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos projektus ir įrengimo reikalavimus	+
Leidimo įrengti išorinę reklamą pagal savivaldybės vykdomosios institucijos patvirtintą tipinį projektą išdavimui pateiktinų dokumentų sąrašo nustatymas	+
Išorinės reklamos projekto vertinimo komisijos sudarymas	+
Terminas, kurį vykdomoji institucija gali nustatyti paraiškos išduoti leidimą ir dokumentų pateikimo trukumams šalinti	+
Leidimo išdavimo būdo nustatymas – per Licencijų informacinę sistemą	-
Terminas per kurį leidimą išduodanti institucija turi išnagrinėti leidimo turėtojo prašymo pakeisti išorinės reklamos spalvinį projektą ir suderinti projektą	-
Terminas per kurį leidimo turėtojas turi pateikti prašymą naujo leidimo išdavimui (jei nori gauti naują leidimą)	-
Leidimo turėtojo pareigos: a) išardyti specialią išorinės reklamos pateikimo priemonę, nukabinti reklamą ir sutvarkyti aplinką, kai pasibaigia leidimo galiojimo terminas ar leidimo galiojimas panaikinamas; b) užtikrinti, kad išorinė reklama būtų tvarkinga, nesugadinta, įrengta pagal leidime nurodytą išorinės reklamos įrengimo projektą	-
Terminai, kuriuos gali nustatyti leidimą išduodančioji institucija leidimo turėtojui išardyti specialią išorinės reklamos pateikimo priemonę, nukabinti reklamą ir sutvarkyti aplinką	+

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Pagrindinė sritis, kurioje Reklamos įstatymas leidžia (12 str. 5 d.) savivaldybių vykdomosioms institucijoms savo teisės aktais nustatyti teisinį reguliavimą – patvirtinti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo projektus ir šios išorinės reklamos įrengimo reikalavimus. Atitinkamai Išorinės reklamos įrengimo taisyklės numato, kad savivaldybės vykdomoji institucija pati nustato, kokius dokumentus pareiškėjas turi jai pateikti, kai išorinė reklama įrengiama pagal tipinį projektą. Savivaldybėje nėra patvirtinti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo projektai ir šios reklamos įrengimo reikalavimai.

LĮIR apraše³⁷ didžioji dalis šio teisės akto punktų yra Išorinės reklamos įrengimo taisyklių bei Reklamos įstatymo 12 str. pakartojimas. Teisės normų pakartojimas savivaldybės teisės akte nėra tinkama reguliavimo praktika, nes ne tik nesukuria jokios teisinės vertės, bet sukuria neaiškumą dėl atitinkamų reikalavimų ir įpareigojimų kilmės, t. y. ar atitinkamas taisyklės nustato nacionalinė, ar savivaldos teisė. Aukštesnės galios teisės aktų nuostatos, kurios nereikalauja priimti įgyvendinamuosius žemesnės galios teisės aktus, turi būti taikomos tiesiogiai, neperrašinėjant į savivaldybės institucijų teisės aktus.

LĮIR aprašo 6 p. nustatyta, kad Išorinės reklamos įrengimo taisyklėse nurodytas išorinės reklamos įrengimo projektas turi būti raštiškai suderintas su Savivaldybės architektūros ir urbanistikos skyriaus specialistu, o išorinės reklamos valstybinės kalbos taisyklingumas – su Savivaldybės

³⁷ Administracijos direktoriaus 2013 m. rugsėjo 2 d. įsakymas Nr. V35-682 „Dėl leidimų įrengti išorinę reklamą Druskininkų savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2018 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. V35-631 redakcija)

administracijos Dokumentų ir informacijos skyriaus atsakingu specialistu. Šios normos turinys yra dviprasmiškas, nes nenurodyta, ar projekto rašytinio suderinimo su nurodytais Administracijos padaliniais pareiga nustatyta reklaminės veiklos subjektui, siekiančiam gauti leidimą įrengti išorinę reklamą, ar projekto suderinimo veiksmus atlieka pati Administracija, gavusi paraišką ir dokumentus. Pagal Išorinės reklamos įrengimo taisyklės reklaminės veiklos subjektas turi pateikti savivaldybės vykdomajai institucijai šiuo teisės aktu nustatyto turinio projektą, tačiau derinimo procedūra nėra numatyta. Darytina išvada, kad LĮIR aprašo 9 p. nesuderintas su aukštesnės galios teisės aktais. Savivaldybė turėtų aiškiai nustatyti vidaus tvarką, kuria Administracijos padaliniai peržiūri reklaminės veiklos subjekto pateiktą projektą.

Trumpai

Nesuderinamumas	LĮIR aprašo 9 p. nesuderintas su aukštesnės galios teisės aktais. Savivaldybė turėtų aiškiai nustatyti vidaus tvarką, kuria Administracijos padaliniai peržiūri reklaminės veiklos subjekto pateiktą projektą
------------------------	---

(ii) Reguliavimo našta

Reklamos srityje šioje Savivaldybėje yra tik nacionalinės kilmės įpareigojimai, todėl šioje Ataskaitoje jų sukeliama Reguliavimo našta nevertinama.

1.3. Transportas

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai ūkio subjektams transporto srityje, o būtent, Leidimų važiuoti didžiagabaritėmis transporto priemonėmis išdavimo tvarkos apraše.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Didžiagabaričių ir (ar) sunkiasvorių transporto priemonių eismas

VSĮ priskiria eismo organizavimą savivaldybių vietinės reikšmės keliais ir gatvėmis prie savarankiškųjų savivaldybės funkcijų. Šios savarankiškos funkcijos įgyvendinamą nustato Kelių įstatymas ir kiti nacionaliniai teisės aktai. Pagal Kelių įstatymo 20 str. naudotis valstybinės ir vietinės reikšmės keliais važiuojant didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis galima tik suderinus su kelio savininku ir gavus jo leidimą. Leidimai važiuoti valstybinės reikšmės keliais išduodami susisiekimo ministro nustatyta tvarka, o vietinės reikšmės viešaisiais keliais – savivaldybių tarybų nustatyta tvarka, sumokėjus įstatymų nustatyto dydžio mokestį už naudojimąsi keliais. Todėl didžiagabaritė transporto priemonė važiuodama, pvz., iš Vilniaus į Druskininkus privalo gauti 3 skirtingus leidimus: 1) Vilniaus m. savivaldybės leidimą važiuoti vietinės reikšmės keliais; 2) Lietuvos automobilių kelių direkcijos leidimą važiuoti valstybinės reikšmės keliais; 3) Druskininkų savivaldybės leidimą važiuoti vietinės reikšmės keliais. Minėti subjektai gali patvirtinti skirtingus dokumentų sąrašus, kurių reikia leidimui gauti. Tačiau praktikoje susiklostė toks teisinis reguliavimas, kad savivaldybės reikalauja pateikti tuos pačius dokumentus ir duomenis, kaip susisiekimo ministras. Toks reguliavimas neatitinka ANM įstatyme nustatytų principų, nes viešojo administravimo subjektai negali reikalauti iš ūkio subjektų kelis kartus pateikti tuos pačius dokumentus.

Leidimų važiuoti didžiagabaritėmis transporto priemonėmis išdavimo tvarkos apraše nustatyti reikalavimai suderinti važiavimo maršrutą ir krovinio vežimo sąlygas su atitinkamais subjektais yra perkelti iš Kelių įstatymo ir kitų aukštesnės galios teisės aktų (Susisiekimo ministro ir Energetikos ministro patvirtintų taisyklių), t. y. dubliuojamos nacionalinių teisės aktų normos. Aukštesnės galios teisės aktai turi būti taikomi tiesiogiai.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Leidimų važiuoti keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo sistemą rekomenduotina peržiūrėti efektyvumo ir Administracinės naštos mažinimo atžvilgiu nacionaliniu lygiu, nes šiuo metu skirtingos institucijos išduoda leidimus važiuoti keliais, reikalaujamos pateikti panašius duomenis ir dokumentus.
---	--

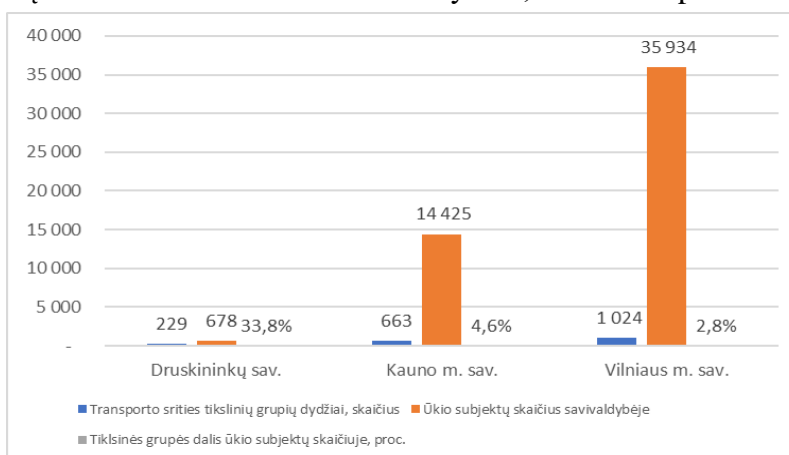
(ii) Reguliavimo našta

Tikslinės grupės

Transporto srities įpareigojimų tikslinę grupę sudarė 2018 m. Savivaldybėje sudarė 229 ūkio subjektai.

Šios srities tikslinę grupę faktiškai sudarė vieno įpareigojimo tikslinė grupė – ūkio subjektai, norintys norintis vežti krovinius didžiagabaritėmis ar sunkiasvorėmis transporto priemonėmis ir turintys gauti savivaldybės administracijos leidimą. Ši tikslinė grupė lygi 33,8 proc. palyginus su visų šioje Savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiumi, o tikslinės grupės dydį lemia tai, kad didžiagabaričius krovinius gabena ir leidimo prašo nebūtinai Savivaldybėje veikiančios ūkio subjektai, bet gabenantys krovinius šiai Savivaldybei priklausančiais keliais. Palyginimui, analogiškos tikslinės grupės Vilniaus m. sav. ir Kauno m. sav. atitinkamai sudarė 2,9 proc. ir 4,6 proc. nuo atitinkamoje savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiaus³⁸ (Paveikslas 11).

Paveikslas 11. Transporto srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su veikiančių transporto srities ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse, skaičius ir proc.

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2019 m.

Dažniausiai tokių leidimų Savivaldybėje prašo statybos, kelių tiesimo įmonės, rečiau – prekybos ar apgyvendinimo paslaugas teikiančios įmonės, dar rečiau – apdirbamosios gamybos įmonės, tuo skiriasi nuo, pvz., Vilniaus ar Kauno miestų savivaldybių, kur tokių leidimų prašo labai įvairią veiklą vykdančios įmonės.

Reguliavimo našta

Visa Reguliavimo našta transporto srityje teko įpareigojimui „Asmuo, norintis vežti krovinius didžiagabaritėmis ar sunkiasvorėmis transporto priemonėmis, turi gauti savivaldybės administracijos leidimą“ ir sudarė 73 912,04 Eur visai tikslinei grupei arba 322,76 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visa Reguliavimo našta yra Administracinės naštos išlaidos.

Didžiausią Reguliavimo našta sukelia reikalavimas parengti krovinio aprašymą, schemą, maršrutą, išsiaiškinti apribojimus (ribinius aukščius ir pločius po viadukais, tiltais, elektros perdavimo

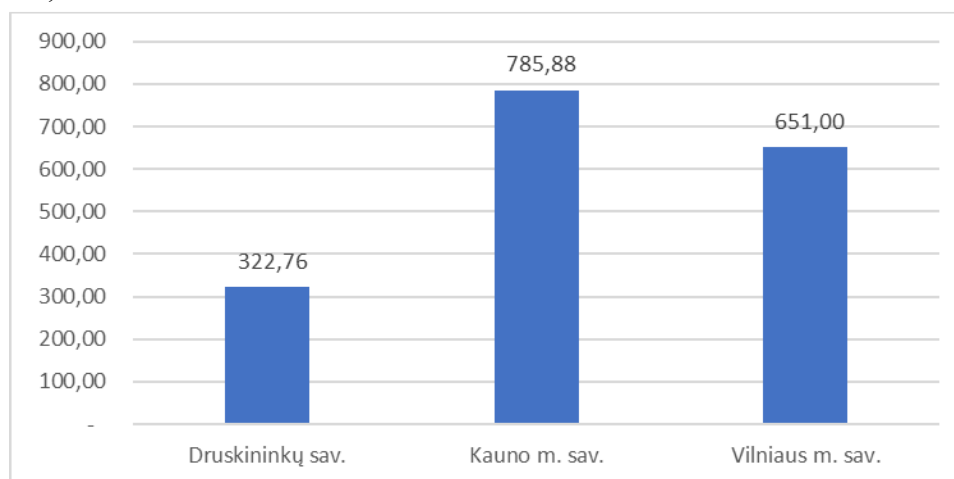
³⁸ Savivaldybės kilmės įpareigojimai transporto srityje yra nustatyti tik Vilniaus miesto, Kauno miesto ir Druskininkų savivaldybėse

linijomis ir pan., reikalavimus vežant saugomose teritorijose) – 146,16 Eur. Didžiausios išlaidos tenka išlaidų darbuotojams kategorijai (67,42 Eur tipiniam ūkio subjektui) – reikalavimų išsiaiškinimui, schemų parengimui bei parengimui suderinti su institucijomis.

Visas transporto srities įpareigojimų Reguliavimo našta sukelia Tarybos 2014 m. gruodžio 30 d. sprendimas Nr.T1-226 „Dėl mokesčio už naudojimąsi Druskininkų savivaldybės vietinės reikšmės viešaisiais keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis ar jų junginiais dydžių nustatymo ir mokesčio mokėjimo, administravimo, priežiūros ir leidimų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Palyginimui su Vilniaus m. sav. ir Kauno m. sav. (Paveikslas 12)³⁹, Savivaldybėje tipinis ūkio subjektas patiria mažiausią Reguliavimo našta, nes nereikia rinkti duomenų ir derinti su viešojo transporto įmone, pvz., su troleibusų kontaktinio tinklo valdytoju, savivaldybėje ženkliai mažiau viadukų, tiltų, elektros linijų ir pan., kurias reikia kirsti/ pravažiuoti ir atitinkamai tenka derinti su mažesniu skaičiumi atsakingų institucijų ar įmonių (tik 3 institucijos palyginti su, pvz., 5 Vilniuje), žymiai trumpiau užtrunka pirminis duomenų surinkimas maršrutui suplanuoti. Be to, atvejų, kai tenka derinti su visomis nustatytomis institucijomis, Druskininkuose tėra apie 20 proc., palyginti su Vilniumi, kai praktiškai tenka derinti su visomis nustatytomis institucijomis. Šie skirtumai atsispindi tipinio ūkio subjekto išlaidose pagal vertinamas savivaldybes.

Paveikslas 12. Transporto srities tipinio ūkio subjekto patiriama Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Taigi, transporto srities Reguliavimo naštos tipiniam ūkio subjektui skirtumus labiausiai lemia reikalavimų apimtis ir jų sudėtingumas, derinimo institucijų skaičius ir derinimų trukmė, planuojamų vežimo maršrutų ypatumai, apibrėžiantys skirtingas duomenų surinkimo apimtis ir duomenų rinkimo laiką. Pvz., Vilniuje norint gauti leidimą vežti krovinius didžiagabaritėmis ar sunkiasvorėmis transporto priemonėmis tipinis ūkio subjektas sugaišta 60 valandų, Kaune – 80,5 valandų, o Druskininkuose – 35,2 val.

Taigi, transporto srities Reguliavimo naštos skirtumus vertinamose savivaldybėse lemia ir skirtinga tipinio ūkio subjekto Reguliavimo našta, ir skirtingi tikslinių grupių dydžiai.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „III. Transportas“.

³⁹ Visagino savivaldybėje ir Klaipėdos rajono savivaldybėje nėra savivaldybės reglamentavimo transporto srityje: didžiagabaričių krovinių gabenimą reglamentuoja arba nacionaliniai teisės aktai, arba šių krovinių gabenimas vyksta respublikinės reikšmės keliais bei nėra viešojo keleivinio transporto.

1.4. Renginių organizavimas

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui renginių organizavimo srityje, o būtent, Renginių organizavimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje tvarkos apraše.

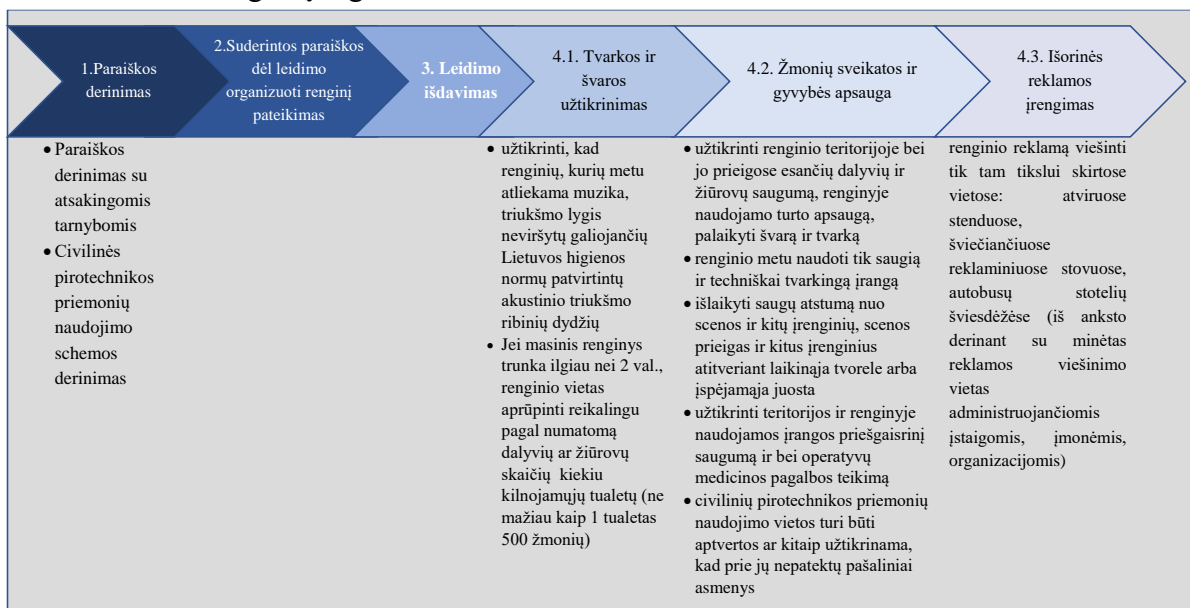
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Susirinkimų įstatymas nustato Konstitucijos laiduojamas teisės rinktis be ginklo į taikius susirinkimus užtikrinimo sąlygas ir valstybės bei visuomenės saugumo, viešosios tvarkos, žmonių sveikatos ir teisės aktuose įtvirtintų dorovės principų, kitų asmens teisių ir laisvių apsaugos tvarką organizuojant susirinkimus ar vykdant pavienio asmens akciją, taip pat atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus. Susirinkimų įstatyme nurodyta, kad jis nereglamentuoja susirinkimų, jeigu renginys yra sporto varžybos, koncertas, pramoginis ar kitas viešasis renginys.

Taigi renginių viešosiose vietose, kurie nepatenka į Susirinkimų įstatymo reguliavimo sritį, organizavimo aspektai aukštesnės galios teisės aktais nėra reglamentuojami. Savivaldybės, vykdydamos VSĮ joms priskirtas dalyvavimo ir bendradarbiavimo užtikrinant viešąją tvarką, taip pat švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimo funkcijas, pagal kompetenciją gali nustatyti renginių, kuriems netaikomas Susirinkimų įstatymas, viešosiose vietose organizavimo tvarką.

Tarybos patvirtintas Renginių organizavimo aprašas⁴⁰ nustato renginių, leidimų organizuoti renginį išdavimo tvarką, taip pat reikalavimus ir įpareigojimus renginio organizatoriui, gavusiam leidimą organizuoti renginį.

Paveikslas 13. Renginių organizavimas: reikalavimai

Šaltinis: sudarytas autorių, 2019 m.

Pagal Renginių organizavimo aprašą renginio organizatorius ne vėliau kaip likus 5 d. d. iki renginio turi pateikti Administracijai užpildytą patvirtintos formos paraišką jau suderintą su atsakingomis Savivaldybės tarnybomis bei institucijomis (policijos komisariatu, priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, pirminės sveikatos priežiūros centru, UAB „Druskininkų komunalinis ūkis“, Administracijos Finansų ir apskaitos skyriumi). Reikalavimas iš anksto derinti paraišką su nurodytu Administracijos padaliniu perteklinis, nes paraiška teikiama Administracijai.

⁴⁰ Tarybos 2010 m. rugsėjo 20 d. sprendimas Nr. T1-167 „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr. T1-217 „Dėl renginių organizavimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo tvirtinimo“ pakeitimo“ Ataskaitoje nenagrinėtas, nes 2018 metais negaliojo; TAR paskelbtas tik 2019 m. rugpjūčio 26 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActSearch>

Renginių organizavimo apraše nustatytas perteklinis reikalavimas teikiamą paraišką organizuoti renginį iš anksto suderinti su Administracijos Finansų ir apskaitos skyriumi.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Renginių organizavimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje tvarkos apraše nustatytas perteklinis įpareigojimas paraišką dėl leidimo organizuoti renginį iš anksto suderinti su Administracijos Finansų ir apskaitos skyriumi
---	---

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Renginių organizavimo srities įpareigojimų tikslinę grupę sudarė renginių organizatoriai, 2018 m. prašę ir gavę leidimą organizuoti renginius Savivaldybėje. Tikslinę grupę sudarė 30 ūkio subjektų (Lentelė 8), išskyrus įpareigojimą „renginio, kuriame numatoma naudoti civilinės pirotechnikos priemonės, organizatoriui parengti pirotechnikos priemonių naudojimo vietos schemą ir ją suderinti su atitinkamomis tarnybomis, pateikti suderintą schemą ir veiklos licenciją Savivaldybės administracijai kartu su paraiška“, nes šis įpareigojimas praktikoje nebetaikomas.

Lentelė 8. Tikslinės grupės dydis pagal renginių organizavimo srities įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius

Nr.	Įpareigojimas	Tikslinės grupės dydis, vnt.
1.	Įpareigojimas renginio organizatoriui ne vėliau kaip likus 5 d. d. iki renginio pateikti Druskininkų savivaldybės administracijai paraišką leidimo išdavimui, suderintą su Savivaldybės Tarybos nurodytomis institucijomis ir tarnybomis	30
2.	Įpareigojimas renginio, kuriame numatoma naudoti civilinės pirotechnikos priemonės, organizatoriui parengti pirotechnikos priemonių naudojimo vietos schemą ir ją suderinti su atitinkamomis tarnybomis, pateikti suderintą schemą ir veiklos licenciją Savivaldybės administracijai kartu su paraiška	_*
3.	Įpareigojimas renginio organizatoriui (gavus leidimą) masinio renginio, kuris trunka ilgiau nei 2 val., vietas aprūpinti reikalingu pagal dalyvių ar žiūrovų skaičių kilnojamųjų tualetų kiekiu	30
4.	Įpareigojimas renginio organizatoriui (gavus leidimą) užtikrinti renginio teritorijoje ir jo priegose esančių dalyvių ir žiūrovų saugumą, renginyje naudojamo turto apsaugą, palaikyti švarą ir tvarką	30

**praktikoje netaikoma, pavesta vykdyti VšĮ Druskininkų kultūros centrui
Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.*

Savivaldybėje tikslinės grupės dydis yra reikšmingas palyginti su ūkio subjektų (renginių organizatorių), kurių buveinė registruota Savivaldybėje skaičiumi (Lentelė 9), todėl renginius Savivaldybėje dažniausiai organizuoja vietiniai renginių organizatoriai.

Lentelė 9. Renginių organizavimo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su vertinamose savivaldybėse renginių organizavimo srities ūkio subjektais ir visais ūkio subjektais

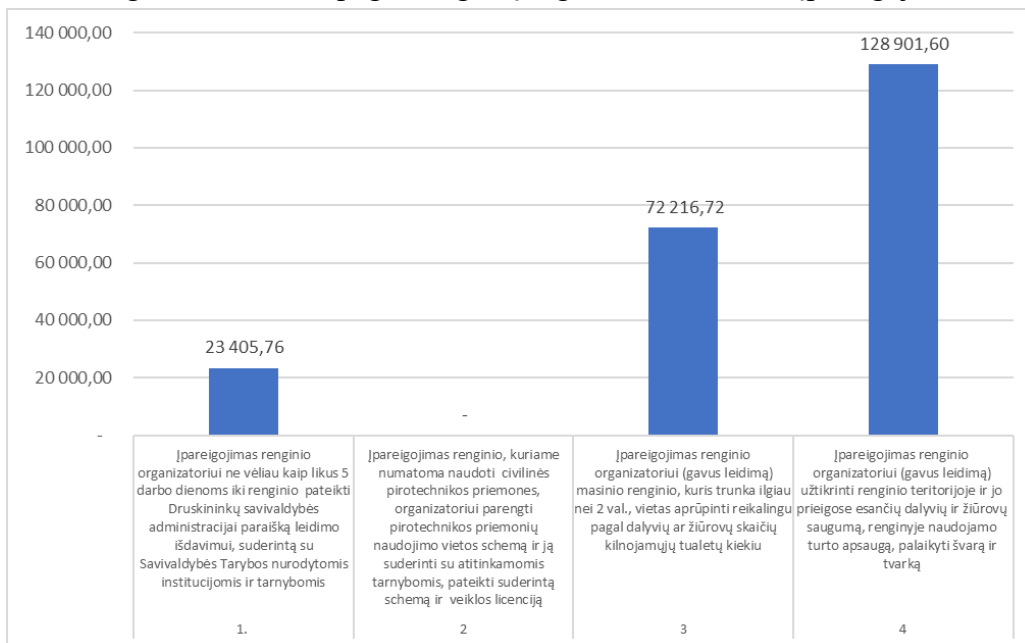
	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
Renginių organizavimo srities tikslinių grupių dydžiai, skaičius	30	3	336	225	13
Renginių organizavimo srities (ERVK sekcija R) ūkio subjektų skaičius savivaldybėje	37	61	614	1 380	33
Ūkio subjektų skaičius savivaldybėje	678	1 902	14 425	35 934	451

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Reguliavimo našta

Reguliavimo našta pagal įpareigojimus renginių organizavimo srityje sudarė 224 524,08 Eur visai tikslinei grupei (Paveikslas 14) arba 7 484,14 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visos išlaidos yra Prisitaikymo išlaidos.

Paveikslas 14. Reguliavimo našta pagal renginių organizavimo srities įpareigojimus, Eur

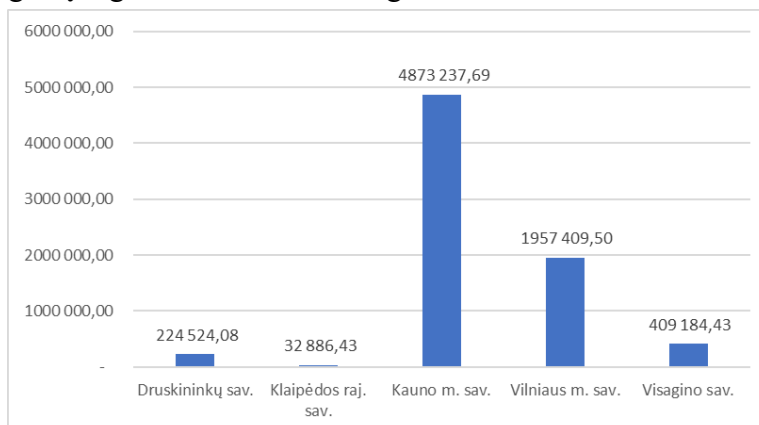
Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausios išlaidos tenka įpareigojimui, susijusiam su renginio dalyvių saugumo, higienos sąlygų, turto saugumo užtikrinimu, švaros ir tvarkos palaikymu – 128 901,60 Eur visai tikslinei grupei arba 4 296,72 Eur tipiniam ūkio subjektui bei įpareigojimui aprūpinti reikalingu kilnojamųjų tualetų skaičiumi, kai renginys trunka ilgiau nei 2 val. – 72 216,72 Eur visai tikslinei grupei arba 2 407,22 Eur tipiniam ūkio subjektui.

Didžiausia Reguliavimo našta pagal išlaidų kategoriją tenka išorės paslaugų išlaidoms (biotualetų nuomai 2 000,00 Eur, saugos priemonių (tvorelių, juostų, įspėjamųjų ir apsauginių plėvelių ir pan.) nuomai ir apsaugos paslaugoms 2000,00 Eur, priešgaisrinės apsaugos, saugos, medicininės pagalbos paslaugoms – 1000,00 Eur).

Palyginus renginių organizavimo srities Reguliavimo našta Savivaldybėje su kitomis vertinamomis savivaldybėmis, šioje Savivaldybėje našta yra viena iš mažiausių (Paveikslas 15).

Paveikslas 15. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur

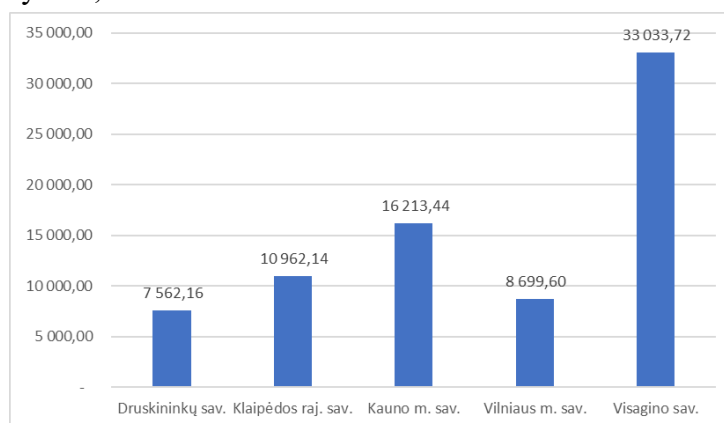

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Renginių organizavimo srities Reguliavimo naštos skirtumus lemia skirtingi reikalavimai savivaldybėse. Druskininkuose nėra reikalavimo parengti ir suderinti vietos schemą, apriboti eismą, gauti papildomus leidimus iš savivaldybės skirtingų padalinių, nereglamentuojamas kinkomojo transporto naudojimas, filmavimas renginių metu, nėra reikalavimo parengti ir suderinti su policija teritorijos apsaugos organizavimo planą. Tačiau Druskininkuose paraiška yra ilgai derinama ir dėl to procesas yra kritikuojamas respondentų. Reikalavimas parengti ir pateikti paraišką Savivaldybei užtrunka 13,5 d. d., kai analogiškas reikalavimas Vilniuje - 4,5 d. d.

Respondentai pažymėjo gana ilgą derinimą lemia reikalavimai gauti paraiškos suderinimą su Druskininkų pirminės sveikatos priežiūros centru ir UAB „Druskininkų komunalinis ūkis“. Nei viena iš šių institucijų/ įmonių nėra atsakinga už saugą renginių metu, jos nedalyvaujant teikiant medicininę pagalbą, palaikant tvarką ir švarą, nes medicinos pagalbos komandos budėjimas, švaros ir tvarkos užtikrinimas yra renginio organizatoriaus atsakomybė. Tokie reikalavimai tipiniam ūkio subjektui sukelia 32 val. darbo užmokesčio išlaidas (Paveikslas 16).

Paveikslas 16. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausią Reguliavimo našta sukelia Tarybos 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendimas T1-217 „Dėl renginių organizavimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo tvirtinimo“ (Lentelė 10).

Lentelė 10. Reguliavimo našta, sukeliama renginių organizavimo srities įpareigojimų, Eur

Nr.	Teisės akto pavadinimas	Administracinės naštos išlaidos, Eur	Prisitaikymo išlaidos, Eur	Reguliavimo našta, Eur
1.	Druskininkų savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendimas T1-217 "Dėl renginių organizavimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo tvirtinimo"	-	222 183,50	222 183,50
2.	Druskininkų savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 28 d. sprendimas Nr. T1-90 „Dėl Druskininkų savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklių tvirtinimo“	-	2 340,58	2 340,58
	Iš viso:	-	224 524,08	224 524,08

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „V. Renginių organizavimas“.

1.5. Tvarkos ir švaros reikalavimai

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui tvarkos ir švaros srityje, o būtent, Savivaldybės patvirtintuose Tvarkos ir švaros taisyklėse.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

VSĮ 16 str. 2 d. 36 p. išimtinai Tarybos kompetencijai priskiria taisyklių, už kurių pažeidimą atsiranda administracinė atsakomybė, tvirtinimą. Įgyvendindama šią kompetenciją Taryba patvirtino Tvarkos ir švaros taisykles.

Tvarkymo ir švaros taisyklių 9 p. nustato įpareigojimą asmeniui, vykdančiam statybos, rekonstravimo, griovimo darbus, ne vėliau kaip prieš 3 d. d. iki šių darbų pradžios raštu, paštu, el. paštu informuoti Savivaldybės administraciją apie planuojamus darbus ir atliekų sutvarkymo būdus, kai darbų vykdymui pagal teisės aktus neprivalomas statybą leidžiantis dokumentas. Nustatyta, kad tokio įpareigojimo nenustato nei Statybos įstatymas, nei poįstatyminiai teisės aktai reglamentuojantys statybos darbų pradžią, todėl toks Savivaldybės reikalavimas laikytinas pertekliniu.

Lentelė 11. Reikalavimų dubliavimas ir atsakomybė

Tvarkymo ir švaros taisyklių įpareigojimas	Dubliuojantis įpareigojimas	Atsakomybė pagal ANK straipsnį	
Tvarkymo ir švaros taisyklių⁴¹ 7 p.: Prie nuolatinių ir laikinų prekybos ar paslaugų teikimo vietų šiukšliadėžės pastato asmenys, kuriems šios teritorijos yra priskirtos nustatyta tvarka. Už šiukšliadėžių švarą, plovimą, dezinfekavimą ir tinkamą jų išvaizdą yra atsakingi fiziniai ir juridiniai asmenys, kurių teritorijoje jos pastatytos.	PVV taisyklių 28 p.: prekybos ir paslaugų teikimo vietoje naudojama laikinoji prekybos įranga turi būti švari, tvarkinga, nesurūdijusi, nesulankstyta	366 str. ⁴²	154 str. ⁴³
Tvarkymo ir švaros taisyklių⁴⁴ 38 p.: Masinių renginių organizatoriai atsako už atliekų surinkimą ir sutvarkymą renginiui skirtose vietose ir 20-ties metrų zonoje aplink ją bei šių teritorijų sutvarkymą pasibaigus renginiui.	Renginių organizavimo tvarkos aprašo 12.4 p.: užtikrinti renginio teritorijoje bei jo prieigose švarą ir tvarką;	366 str.	494 str. ⁴⁵

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Nustatyta, kad Tvarkymo ir švaros taisyklių ir kai kurių kitų savivaldybės teisės aktų nuostatos dubliuoja įpareigojimus ūkio subjektams. Analogiškų įpareigojimų skirtinguose Savivaldybės teisės aktuose nustatymas sukuria teisės normų konkurenciją ir gali turėti įtakos administracinės atsakomybės taikymui. Pvz., už švaros reikalavimų, įrašytų į Tvarkymo ir švaros taisykles, ir analogiškų iš esmės reikalavimų, įrašytų į PVV taisykles, pažeidimą galima administracinė atsakomybė pagal du ANK straipsnius. Maksimalus baudos dydis už tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimą (ANK 366 str.) yra beveik 4,5 karto didesnis už prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimą (ANK 154 str.). Tokiu būdu, Savivaldybė, turėdama galimybę rinktis, kurį ANK straipsnį taikyti pažeidėjui už švaros reikalavimų nesilaikymą pirmenybę gali teikti tam straipsniui, kuris numato didesnę baudos dydį.

Tokio turinio Tvarkymo ir švaros taisyklės atlieka informacinę teisės aktų sąvado funkciją, t. y. nurodo, kuris teisės aktas reglamentuoja atitinkamą sritį.

Pažymėtina, kad Savivaldybė į Tvarkymo ir švaros taisykles perkėlė reikalavimus ir draudimus, už kurių nesilaikymą ANK numato atsakomybės taikymą pagal savarankiškus straipsnius, o ne už tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimą. Pavyzdžiui, 1) ANK 346 str. nustato atsakomybę už Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos reikalavimus

⁴¹ Tvarkymo ir švaros taisyklių redakcija, įsigaliojusi nuo 2018-05-30

⁴² Administracinių nusižengimų kodekso **366 straipsnis. Tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimas**

1. Savivaldybių tarybų patvirtintų prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas užtraukia baudą nuo dvidešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų;
2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų.

⁴³ Administracinių nusižengimų kodekso **154 straipsnis Prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas**

1. Savivaldybių tarybų patvirtintų prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas užtraukia baudą nuo šešiolikos iki trisdešimt eurų;
2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo trisdešimt iki aštuoniasdešimt eurų.

⁴⁴ Tvarkymo ir švaros taisyklių redakcija, galiojusi iki 2018-05-30

⁴⁵ Administracinių nusižengimų kodekso **494 straipsnis. Susirinkimų ir kitų renginių organizavimo reikalavimų pažeidimas.** Viešosiose vietose vykstančių renginių organizavimo reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą nuo trisdešimt iki vieno šimto penkiasdešimt eurų.

reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, t. y. į kurių patenka ir Savivaldybės patvirtintos Gyvūnų laikymo Druskininkų savivaldybėje taisyklės; 2) ANK 248- 251 str. nustato administracinę atsakomybę už skirtingų rūšių atliekų tvarkymui nustatytų reikalavimų nesilaikymą.

Vadovaujantis Konstitucijoje įtvirtintu teisinės valstybės principu pažymėtina, kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytu aukštesnės galios teisės aktuose. Savivaldybės institucijos, įgyvendindamos savo įgaliojimus, privalo vadovautis bendraisiais teisės principais, tarp jų VSĮ 4 str. 6 p. įtvirtintu savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principu, kuris reiškia, kad savivaldybės veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus. Savivaldybės institucijos dubliuojantį ir konkuruojantį teisinį reguliavimą turėtų pašalinti iš Tvarkymo ir švaros taisyklių bei kitų teisės aktų

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Tvarkymo ir švaros taisyklių 9 p. nustato įpareigojimą asmeniui, vykdančiam statybos, rekonstravimo, griovimo darbus, ne vėliau kaip prieš 3 d. d. iki šių darbų pradžios raštu, paštu, el. paštu informuoti Savivaldybės administraciją apie planuojamus darbus ir atliekų sutvarkymo būdus, kai darbų vykdymui pagal teisės aktus neprivalomas statybą leidžiantis dokumentas. Tokio įpareigojimo nustatymas nesiderina su Statybos įstatymu bei poįstatyminiais teisės aktais, reglamentuojančiais statybos darbų pradžią, todėl laikytinas pertekliniu.
Teisinio reguliavimo dubliavimas	Savivaldybės Tvarkymo ir švaros taisyklėse yra normų, kurios dubliuojasi su kitų Savivaldybės teisės aktų normomis, arba dubliuoja aukštesnės galios teisės aktų nuostatas.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tvarkos ir švaros srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 23 ūkio subjektai, iš jų vienas ūkio subjektas, užsakęs ir pritvirtinęs namo numerį, likę 22 – ūkio subjektai, vykdę statybos, rekonstravimo, griovimo darbus, ne vėliau kaip prieš 3 d. d. iki šių darbų pradžios informavę savivaldybės administraciją apie planuojamus darbus ir atliekų sutvarkymo būdus, kai darbų vykdymui pagal teisės aktus neprivalomas statybą leidžiantis dokumentas. Ši tikslinė grupė sudarė vieną didžiausių dalių palyginus su visais ūkio subjektais vertinamose savivaldybėse (Lentelė 12). Ženkliai didesnė tikslinė grupė Vilniuje nulemta skirtingos įpareigojimo prigimties, nes Vilniuje švaros ir tvarkos reikalavimai susiję su įpareigojimais prižiūrėti pastatus ir jų aplinką (pvz., šalinti nuo stogų sniegą ir pan.), kitose vertinamose savivaldybėse tokie reikalavimai nenustatyti.

Lentelė 12. Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Klaipėdos rajono, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse⁴⁶

	Druskininkų sav.	Klaipėdos r. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.
Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dydžiai, skaičius	23	7	37	1 543
Ūkio subjektų skaičius savivaldybėje, skaičius	678	1 902	14 425	35 934
Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dalis bendrame ūkio subjektų skaičiuje pagal vertinamą savivaldybę, proc.	3,4%	0,4%	0,3%	4,3%

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenys, 2019 m.

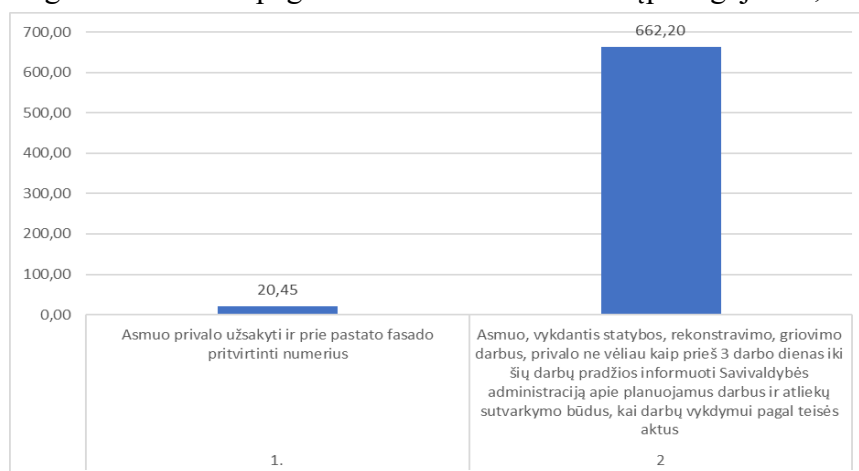
Reguliavimo našta

Reguliavimo našta pagal įpareigojimus tvarkos ir švaros srityje sudarė 682,65 Eur visai tikslinei grupei (Paveikslas 17), iš kurių 662,20 Eur buvo administracinės naštos išlaidos ir 20,45 Eur prisitaikymo išlaidos arba 50,55 Eur Reguliavimo naštos tipiniam ūkio subjektui, iš kurių buvo 30,10 Eur buvo Administracinės naštos išlaidos ir 20,45 Eur Prisitaikymo išlaidos.

⁴⁶ Visagino savivaldybėje ši sritis nereguliuojama savivaldybės teisės aktais.

Didžiausios išlaidos tenka pranešimo apie planuojamus darbus ir atliekų sutvarkymo būdus parengimui – 24,08 Eur. Didžiausios išlaidos tenka išlaidų darbuotojams kategorijai – 36,12 Eur.

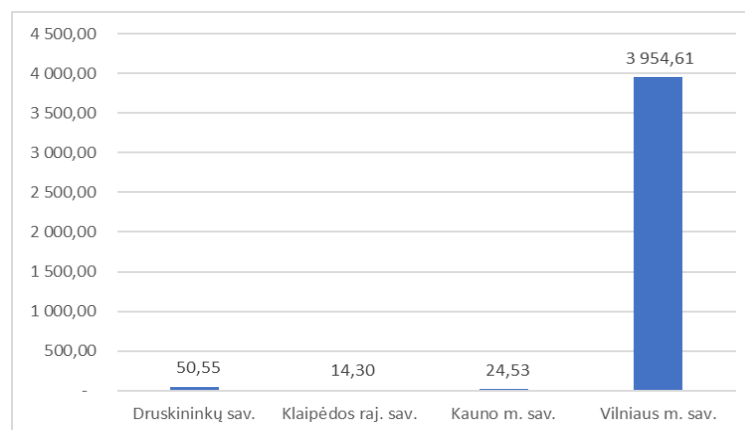
Paveikslas 17. Reguliavimo našta pagal tvarkos ir švaros srities įpareigojimus, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Palyginimui tvarkos ir švaros srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui Savivaldybėje yra santykinai nedidelė palyginus su, pvz., analogiška našta Vilniaus miesto savivaldybėje, kur tvarkos ir švaros srities įpareigojimai yra visiškai kitokios prigimties – tai pastatų priežiūra, švaros ir tvarkos prie jų užtikrinimas, kai tuo tarpu Druskininkų savivaldybėje reikalavimai apsiriboja pranešimo apie planuojamus statybos ar remonto darbus parengimu ir namo numerio pritvirtinimu (Paveikslas 18).

Paveikslas 18. Tvarkos ir švaros srities reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse⁴⁷, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Visą šios srities Reguliavimo našta sukelia Tvarkymo ir švaros taisyklės.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede „Reguliavimo naštos išlaidos“ skaičiuoklės lape „VII. Tvarka ir švara“.

2. STRATEGINIS SAVIVALDYBĖS TIKSLAS: VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ TEIKIMO UŽTIKRINIMAS IR KOKYBĖS GERINIMAS

Šio Savivaldybės strateginio tikslo įgyvendinimas yra susijęs su Ataskaitoje analizuojamomis Savivaldybės politikos sritimis: (i) žemės darbų vykdymas ir gatvių dangos apsauga; (ii) triukšmo prevencija; (iii) gyvūnų laikymas; (iv) želdynų ir želdinių apsauga; (v) turizmo infrastruktūra.

⁴⁷ Visagino savivaldybėje nėra nustatyta savivaldybės kilmės įpareigojimų tvarkos ir švaros srityje

Ataskaitos rengimo metu nustatyta, kad atliekų tvarkymo ir šilumos tiekėjų licencijavimo ir investicinių planų derinimo srityse nėra nustatytų savivaldybės kilmės įpareigojimų verslo subjektams, todėl šie įpareigojimai verslui neanalizuojami.

2.1. Žemės darbų vykdymas ir gatvių dangos apsaugos reikalavimai

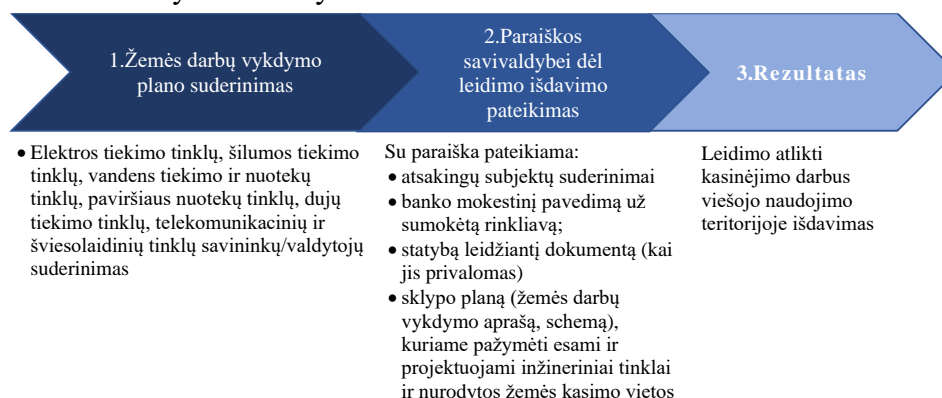
Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui žemės darbų vykdymo srityje, o būtent, Savivaldybės patvirtintame Kasinėjimo tvarkos apraše.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslo subjektams analizė

VSĮ 6 str. 32 p. savarankiškai savivaldybės kompetencijai priskiria vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūrą, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą.

Administracijos direktoriaus patvirtintame Kasinėjimo tvarkos apraše nustatytas įpareigojimas rangovams arba statytojams (užsakovams), vykdantiems žemės darbus Savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje gauti Savivaldybės leidimą žemės darbams vykdyti (toliau – **Leidimas žemės darbams**). Leidimas žemės darbams vykdyti išduodamas per 5 d. d., rangovams arba statytojams (užsakovams) pateikus Kasinėjimo tvarkos apraše nurodytus dokumentus (Lentelė 19).

Paveikslas 19. Savivaldybės nustatyta leidimo žemės darbams išdavimo tvarka

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Pažymėta, kad nacionaliniu lygmeniu žemės kasimo darbų vykdymą reglamentuoja Statybos įstatymas ir 2016 m. gruodžio 2 d. Aplinkos ministro įsakymas Nr. D1 - 848 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas), kurio V skyrius nustato žemės darbų vykdymui keliamus reikalavimus.

Reglamente įtvirtintas baigtinis sąrašas reikalavimų, skirtų statytojui (užsakovui) vykdančiam žemės darbus kelio (gatvės) juostoje ar kelio (gatvės) apsaugos zonoje (54 p.):

- statytojui (užsakovui) gauti žemės savininkų (naudotojų, valdytojų) ir kelio (gatvės) savininko (valdytojo) raštiškus sutikimus – vykdant žemės darbus kelio (gatvės) apsaugos zonoje;
- statytojui (užsakovui) gauti kelio (gatvės) savininko (valdytojo) raštišką sutikimą – vykdant žemės darbus kelio (gatvės) juostoje;
- statytojui (užsakovui) suderinti žemės darbus su kelių prižiūrinčiomis įstaigomis – kai žemės darbams vykdyti reikia nustatyti technines eismo reguliavimo priemones.

STR numato žemės (gatvės) savininko (t. y. savivaldybės) reikalavimus, kuriuos jis gali kelti išduodamas statytojui rašytinį sutikimą (Paveikslas 20).

Paveikslas 20. Žemės savininko galimi reikalavimai pagal Reglamento

Žemės savininkas raštiškuose sutikimuose gali reikalauti:

1. iki žemės darbų pradžios užtikrinti normalias eismo sąlygas apylanka (kai darbai vykdomi eismo vietose);
2. žemės darbų atlikimo terminas ir įpareigojimas pranešti apie žemės darbų pradžią prieš 2 dienas iki jų pradžios sutikimą davusiam asmeniui;
3. atstatyti kelio (gatvės) dangą pagal projekto ir normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus iki nurodytos datos;
4. žemės darbams leidžiami naudoti mechanizmai, įrenginiai ir kita.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Nustatyta, kad Savivaldybė nustatė šiuos perteklinius įpareigojimus:

- gauti Savivaldybės suderintą Leidimą kasti. Tokios rūšies dokumento galiojanti Reglamento redakcija nenustato, bet įpareigoja statytoją (užsakovą) gauti žemės (gatvės) savininko raštišką sutikimą.
- Savivaldybė, kaip žemės (gatvės) savininkė, nepagrįstai iš statytojo (užsakovo) reikalauja pateikti atsakingų subjektų išduotus leidimus ar suderinimus, nors tokia kontrolės funkcija Savivaldybei nesuteikta, t. y. žemės kasimo darbų derinimo procese Savivaldybė veikia kaip žemės savininko atstovas, bet ne leidimus išduodanti bei kontrolę vykdančių institucija.

Apklausoje metu respondentai pastebėjo, kad Leidimų žemės darbams procese sunkiausiai įgyvendinamas įpareigojimas pateikti savivaldybei inžinerinius tinklus eksploatuojančios įmonės (Telia, ESO) žemės kasimo darbų projektą, nes šios įmonės projektą derina tik popierine forma tik tam tikromis savaitės dienomis ir valandomis, todėl susidaro interesantų eilės ir tenka ilgai laukti. Be to, ESO, Lietuvos automobilių kelių direkcija ir kitos institucijos dažnai nustato per dideles apsaugos zonas.

Reglamento 40.7 p. nustato, kad statytojas prieš žemės darbų vykdymo pradžią veikiančių inžinerinių tinklų bei kitų inžinerinių statinių apsaugos zonose privalo su jų savininkais (naudotojais, valdytojais) suderinti saugos priemones ir įvykdyti elektros, šilumos tinklų, naftotiekio, dujotiekio, kitų inžinerinių tinklų savininkų (naudotojų), valstybei priklausančių melioracijos statinių valdytojo atstovo nurodymus (šie nurodymai įrašomi į Statybos darbų žurnalą). Šis įpareigojimas ūkio subjektams yra nacionalinio pobūdžio, todėl jis yra privalomas. Kartu pažymėtina, kad joks aukštesnės galios teisės aktas nenumato savivaldybei kompetencijos reikalauti, kad statytojas pateiktų inžinerinius tinklus eksploatuojančių bendrovių suderinimus, kadangi suderinimas skirtas užtikrinti inžinerinių tinklų apsaugą pagal reglamento reikalavimus, bet nėra privalomas, siekiant gauti Leidimą žemės darbams.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Statybos įstatymas, Kelių įstatymas, statybos techniniai reglamentai ir kiti nacionalinio reguliavimo lygmens teisės aktai nenustato statytojui (užsakovui) pareigos gauti savivaldybės administracijos leidimą vykdyti kasinėjimo (žemės) darbus kelio (gatvės) juostoje ar kelio (gatvės) apsaugos zonoje. Todėl laikytina, kad Savivaldybė nustatė perteklinį įpareigojimą, kuris turi būti panaikintas.
Teisinio reguliavimo dubliavimas	Savivaldybė statytojui (užsakovui) nustatė dubliuojančius įpareigojimus: asmuo pirmiausia turi gauti Savivaldybės, kaip žemės sklypo (kelio) savininkės (naudotojos, valdytojos), raštišką sutikimą, po to turi vėl kreiptis į Savivaldybę su prašymu gauti Savivaldybės leidimą šioms žemės darbams vykdyti bei pateikti Savivaldybei jos pačios išduotą raštišką sutikimą.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Žemės darbų vykdymo srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 85 ūkio subjektai.

Savivaldybė pasižymi didžiausia tikslinės grupės dalimi palyginti su ūkio subjektų skaičiumi pagal vertinamas savivaldybes (Lentelė 13).

Lentelė 13. Žemės kasimo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse

	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
Žemės kasimo srities tikslinių grupių dydžiai, skaičius	85	110	1 397	3 936	34
Ūkio subjektų skaičius savivaldybėje	678	1 902	14 425	35 934	451
Žemės kasimo srities tikslinių grupių dalis bendrame ūkio subjektų skaičiuje pagal vertinamą savivaldybę	12,5%	5,8%	9,7%	11,0%	7,5%

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenys, 2019 m.

Reguliavimo našta

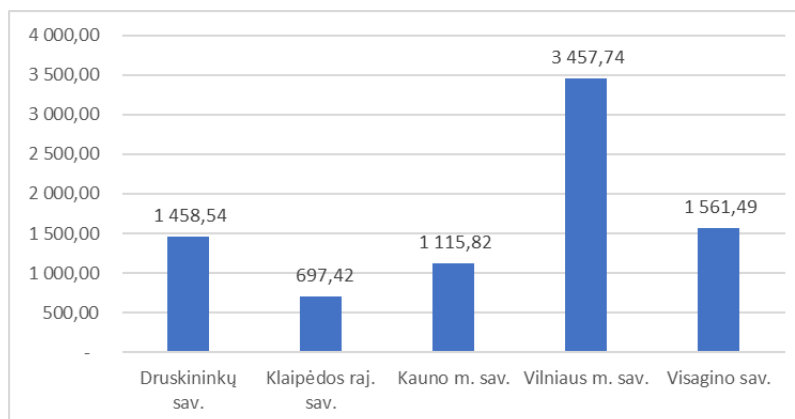
Reguliavimo našta pagal įpareigojimus žemės kasimo srityje sudarė 123 975,90 Eur visai tikslinei grupei arba 1 458,54 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visa Reguliavimo našta yra Prisitaikymo išlaidos.

Didžiausios išlaidos – 1 344,48 Eur (arba 20 d. d., jei nėra patikslinimų) – tenka reikalavimų, susijusių su paraiškos derinimu su suinteresuotomis institucijomis ir organizacijomis, vykdymu.

Didžiausios išlaidos tenka išlaidų išorės paslaugoms kategorijai, daugiausiai projektavimo paslaugoms (1 000,00 Eur). Derinant paraišką su atsakingomis institucijomis ar įmonėmis (ESO, Telia, Dzūkijos nacionalinio parko direkcija) tenka atlikti papildomą projektavimą, kas sukelia papildomą Reguliavimo našta.

Didžiausia Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui šioje srityje yra nustatyta Vilniaus miesto savivaldybėje (Paveikslas 21, Paveikslas 22).

Paveikslas 21. Žemės kasimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Paveikslas 22. Žemės kasimo srities Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausią Reguliavimo našą pagal teisės aktus sukelia Kasinėjimo tvarkos aprašas (Lentelė 14).

Lentelė 14. Reguliavimo našta pagal žemės kasimo srities teisės aktus, Eur

Nr.	Teisės akto pavadinimas	Administracinės naštos išlaidos, Eur	Prisitaikymo išlaidos, Eur	Reguliavimo našta, Eur
1.	Druskininkų savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 19 sprendimas Nr. T1-217 „Dėl Vietinės rinkliavos už leidimą atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (gatvėse, vietinės reikšmės keliuose, aikštėse, žaliuosiuose plotuose), atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje“	-	12 397,59	12 397,59
2.	Druskininkų savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V35-1158 "Dėl leidimo atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (gatvėse, vietinės reikšmės keliuose, aikštėse, žaliuosiuose plotuose), atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje išdavimo tvarkos aprašo tvirtinimo"	-	111 578,31	111 578,31
Iš viso:		-	123 975,90	123 975,90

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „IV. Žemės kasimo darbai“.

2.2. Triukšmo prevencija

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui triukšmo prevencijos srityje, Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklėse.

(i) Savivaldybės įpareigojimų verslo subjektams analizė

Vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymu savivaldybės įgyvendina savarankiškąją savivaldybių funkciją triukšmo prevencijos srityje. Minėtas įstatymas Savivaldybei suteikia kompetenciją tvirtinti triukšmo savivaldybės teritorijoje rodiklius, triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles, aglomeracijų strateginius triukšmo žemėlapius ir triukšmo prevencijos veiksmų planus, triukšmo prevencijos zonas, nustatyti savivaldybės strateginiuose veiklos planuose triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, prižiūrėti kaip įgyvendinamos funkcijos triukšmo valdymo srityje.

Savivaldybė vykdydama nustatytas funkcijas iš Triukšmo prevencijos tarybos gauna pasiūlymus triukšmo prevencijos klausimais. Savivaldybė šiai institucijai teikia pranešimus apie triukšmo valdymo priemonių įgyvendinimą. Interviu su savivaldybių atstovais metu buvo nustatyta, kad Triukšmo prevencijos tarnybos pasiūlymų savivaldybės sulaukia retai, bendravimas tarp Tarybos ir savivaldybių vyksta tik derinant teisės aktų projektus, todėl manytina, kad toks tarpinstitucinis bendradarbiavimas nėra pakankamas.

Viena iš svarbiausių savivaldybėms suteiktų kompetencijos sričių yra tvirtinti triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles, kurių tikslas – reglamentuoti veiklos, kurią vykdančiamas triukšmas, valdymą.

Savivaldybė, įgyvendindama Triukšmo valdymo įstatymo 13 str. 2 d. 4 p., numato leidžiamą statybos darbų pradžios ir pabaigos laiką. Statybos darbai Savivaldybės gyvenamosiose patalpose ir gyvenamosiose teritorijose galimi: darbo dienomis nuo 8.00 val. iki 20.00 val., šeštadieniais nuo 9.00 val. iki 20.00 val., negyvenamosiose teritorijose: darbo dienomis ir šeštadieniais nuo 7.00 val. iki 20.00 val. Užtikrinant statybos darbų kontrolę Savivaldybė Administracijos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. V35 – 849 patvirtino Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių triukšmo, kylančio atliekant statybos darbus gyvenamosiose patalpose ir gyvenamosiose teritorijose, kontrolės taisykles.

Tinkamiems triukšmo kontrolės tikslams įgyvendinti Triukšmo valdymo įstatyme nurodomas įpareigojimas pateikti pranešimą apie statybos darbų pradžią. Minėto įstatymo 14 str. 2 d. įpareigoja triukšmo šaltinių valdytojus, planuojančius statybos, remonto, montavimo darbus gyvenamosiose vietovėse, per 7 kalendorines dienas iki statybos darbų pradžios pateikti pranešimą apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį, triukšmo per parą trukmę bei triukšmo mažinimo priemones. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių triukšmo kylančio atliekant statybos darbus gyvenamosiose patalpose ir gyvenamosiose teritorijose kontrolės taisykles 6 p. šį reikalavimą pakartoja.

Pranešimų apie statybos darbų pradžią iš ūkio subjektų savivaldybės gaunama 1 – 2 per metus arba visiškai negauna. Pranešimuose dažniausiai daroma savivaldybės atstovų nurodyta „klaida“ – pateikiamas ankstesnis statybos darbų pradžios laikas, nei pateiktas pats pranešimas, nes laikoma, kad statybos negali prasidėti anksčiau, nei pateiktas pranešimas. Todėl savivaldybės reikalauja pataisyti pranešime nurodytą laiką. Toks reguliavimas laikytinas nepagrįsta Administracine našta verslui, nes jis dubliuoja pranešimą apie statybos darbų pradžią pagal Statybos įstatymo 14 str. 12 p. Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos. Pagal Administracinės naštos mažinimo įstatymo 4 str. 2 p. turi būti patikrinta, ar tas pats informacinis įpareigojimas teikti informaciją nėra nustatytas kelis kartus skirtinguose teisės aktuose.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Draudimas pradėti statybos ar remonto darbus nepateikus Savivaldybei pranešimo gali būti numatytas tik aukštesnės galios teisės aktuose.
Teisinio reguliavimo dubliavimas	Pranešimai apie statybos darbų pradžią savivaldybėms dubliuoja pranešimus Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai, todėl turi būti panaikinti keičiant Triukšmo valdymo įstatymą.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Triukšmo prevencijos srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 0 ūkio subjektų. Praktikoje šis įpareigojimas netaikomas ūkio subjektams, todėl reguliavimo našta pagal įpareigojimą „Triukšmo šaltinių valdytojai, planuojantys statybos, remonto, montavimo darbus gyvenamosiose vietovėse, privalo ne vėliau, kaip per 7 kalendorines dienas iki šių darbų pradžios

raštu pateikti savivaldybės administracijai nustatytos formos pranešimą“ yra neskaiciuojama ir laikoma, kad lygi nuliui.

2.3. Gyvūnų laikymas

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui gyvūnų laikymo srityje, o būtent, Savivaldybės patvirtintuose Leidimų laikyti pavojingus šunis išdavimo apraše ir Gyvūnų laikymo taisyklėse.

(i) Savivaldybės įpareigojimų verslo subjektams analizė

VSĮ priskiria gyvūnų laikymo taisyklių patvirtinimą ir leidimų laikyti pavojingus šunis išdavimą prie savivaldybėms perduotų valstybės funkcijų, kurios detalizuotos Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme:

- tvirtinti Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse taisyklės ir kontroliuoti, kaip jos įgyvendinamos (3 str. 10 d. 2 p.);
- išduoti leidimus asmenims, norintiems įvežti, įsigyti, laikyti, veisti, parduoti pavojingus šunis (8 str. 3 d.).

Administracijos direktorius, įgyvendindamas Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo suteiktą kompetenciją, patvirtino Leidimų laikyti pavojingus šunis išdavimo aprašą ir Gyvūnų laikymo taisyklės.

Leidimų laikyti pavojingus šunis aprašas parengtas vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. B1 - 290 „Dėl Pavojingų šunų įvežimo, įsigijimo, veisimo, dresavimo, prekybos, laikymo ir kovinių šunų bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuriame įtvirtinta, kad fiziniai ir juridiniai asmenys, norintys į Lietuvos Respubliką įvežti, Lietuvos Respublikoje įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti, laikyti pavojingus šunis ir jais prekiauti, privalo turėti savivaldybės, kurios teritorijoje nuolat gyvena (fizinis asmuo) arba laikys (juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialai) pavojingą šunį, administracijos direktoriaus nustatyta tvarka išduotą leidimą. 2013 m. liepos 19 d. buvo priimtas Administracijos direktoriaus įsakymas Nr. V35 - 596 „Dėl Leidimų įvežti, įsigyti, laikyti, veisti, parduoti pavojingus šunis“, tačiau šis teisės aktas TAR nepaskelbtas⁴⁸

Pažymėtina, kad Savivaldybės Gyvūnų laikymo taisyklės nesukuria savarankiškų reikalavimų (naujų įpareigojimų) verslui, pakartoja Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus patvirtinto Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašo reikalavimus. Valstybės institucijos teisės aktų nuostatų pakartojimas savivaldybės teisės aktuose nėra tinkama reglamentavimo praktika, nes ne tik neturi teisinės vertės, bet ir suponuoja klaidų ir nesuderinamumą riziką. Savivaldybėse aukštesnės galios teisės aktai turi būti taikomi tiesiogiai.

Trumpai

Spragos	Savivaldybei administracinės paslaugos „Leidimas įvežti, įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti ir prekiauti pavojingais šunimis“ teikimas grindžiamas TAR nepaskelbtu Administracijos direktoriaus 2013 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. V35 - 596.
----------------	---

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Gyvūnų laikymo srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 0 ūkio subjektų. Praktikoje šis įpareigojimas netaikomas ūkio subjektams, todėl Reguliavimo našta yra neskaiciuojama ir laikoma, kad lygi nuliui.

⁴⁸ Paskelbtas tik savivaldybių teisės aktų duomenų bazėje, Žr. „Savivaldybės teisės aktai“, https://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.rezult_1?p_nr=&p_nuo=&p_iki=&p_org=4557&p_drus=&p_kalb_id=1&p_title=&p_text=pavojingus%20%F0unis&p_pub=&p_met=&p_lnr=&p_denr=&p_es=&p_rus=1&p_tid=&p_tkid=&p_t=0&p_tr1=2&p_tr2=2&p_gal=&p_fix=y&p_gov=n

2.4. Želdynų ir želdinių apsauga

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui želdynų ir želdinių apsaugos srityje, o būtent, Želdinių taisyklėse.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslo subjektams analizė

VSĮ savarankiškosios savivaldybės funkcijoms priskiria savivaldybės teritorijoje esančių želdynų ir želdinių apsaugą, tvarkymą bei kūrimą. Ši funkcija yra detalizuota Želdynų įstatymo 10 str., kuris numato, kad želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo valdymą vykdo savivaldybės. Savivaldybė įgyvendindama šią funkciją patvirtino Želdinių taisyklės.

Želdinių taisyklės nustato, kad medžiai ir krūmai, augantys Savivaldybės administracinėse ribose, priskiriami saugotiniems ir jų kirtimui arba genėjimui yra reikalingas leidimas. Nustatyta, kad Savivaldybės patvirtintos Želdinių taisyklės neviseškai atitinka aukštesnės galios teisės aktus:

- leidimo formą ir prašymo formą kartu su Tvarkos aprašu patvirtino Aplinkos ministras, vadovaudamasis Želdynų įstatymo 20 str. 3 d., todėl Tarybos patvirtintų Želdinių taisyklių 19 p. nuostata, kuria numatyta, kad Administracijos direktorius savo įsakymu tvirtina prašymo ir leidimo formas, nesiderina su aukštesnės galios teisės aktu nustatytu teisiniu reguliavimu.
- Želdinių taisyklių 20 p. įtvirtinta pareiga butų savininkų bendrijų pirmininkams ar daugiabutį namą administruojančiai įmonei informuoti gyventojus apie numatomus pertvarkyti želdinius ir esant nuomonių skirtumams rengti susirinkimus ir balsų dauguma priimti sprendimus dėl prašymo išduoti leidimą pateikimo. Pažymėtina, kad nei Želdynų įstatyme, nei Tvarkos apraše butų savininkų bendrijų pirmininkams ar daugiabutį namą administruojančiai įmonei nėra nustatyta jokių pareigų, susijusių su prašymų išduoti leidimą pertvarkyti želdynus teikimu Savivaldybei, taip pat nėra nustatyta, kad atitinkamus pavedimus šiems subjektams galėtų duoti savivaldybės. Todėl darytina išvada, kad Tarybos patvirtintose Želdinių taisyklėse nepagrįstai nustatyti įpareigojimai butų savininkų bendrijų pirmininkams ar daugiabutį namą administruojančiai įmonei.
- dalis Želdinių taisyklių nuostatų yra pasenę, nes TAR yra paskelbta 2011 m. kovo 29 d. suvestinė teisės akto redakcija, nors šiuo metu galioja aktuali 2017 m. sausio 5 d. aprašo redakcija. Būtina atnaujinti Želdinių taisyklių nuostatas pagal pasikeitusį nacionalinį reguliavimą.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Tarybos patvirtintų Želdinių taisyklių 20 p. nepagrįstai nustatyti įpareigojimai butų savininkų bendrijų pirmininkams ar daugiabutį namą administruojančiai įmonei.
Nesuderinamumas	Želdinių taisyklių 19 p. nuostata, kuria numatyta, kad Administracijos direktorius savo įsakymu tvirtina prašymo ir leidimo formas, nesiderina su Aplinkos ministro patvirtintu Tvarkos aprašu, priimtu įgyvendinant Želdynų įstatymo 20 str. 3 d.
Pasenę reikalavimai	Dalis Želdinių taisyklių nuostatų yra pasenę, nes TAR yra paskelbta 2011-03-29 suvestinė teisės akto redakcija, kai šiuo metu galioja aktuali 2017-01-05 aprašo redakcija. Būtina atnaujinti Želdinių taisyklių nuostatas pagal pasikeitusį nacionalinį reguliavimą.

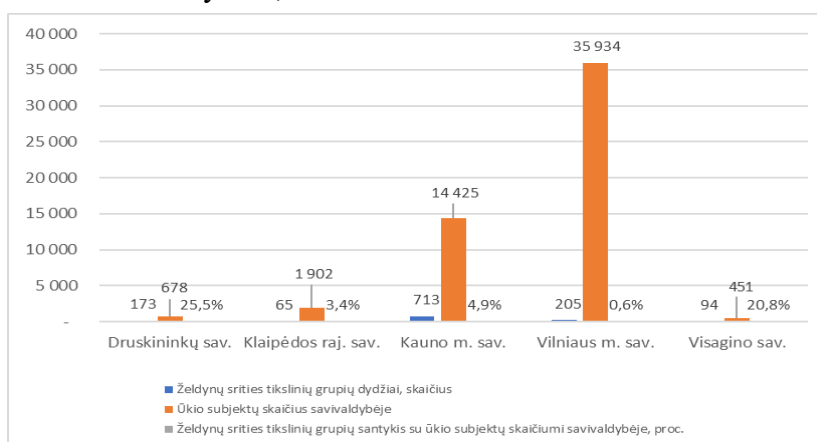
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Želdynų ir želdinių apsaugos srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 173 ūkio subjektai.

Palyginus su kitomis vertinamomis savivaldybėmis želdynų ir želdinių apsaugos srities tikslinė grupė Savivaldybėje yra nedidelė, tačiau sudaro reikšmingą dalį (Paveikslas 23).

Paveikslas 23. Želdynų ir želdinių apsaugos srities tikslinių grupių palyginimas su visais ūkio subjektais vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

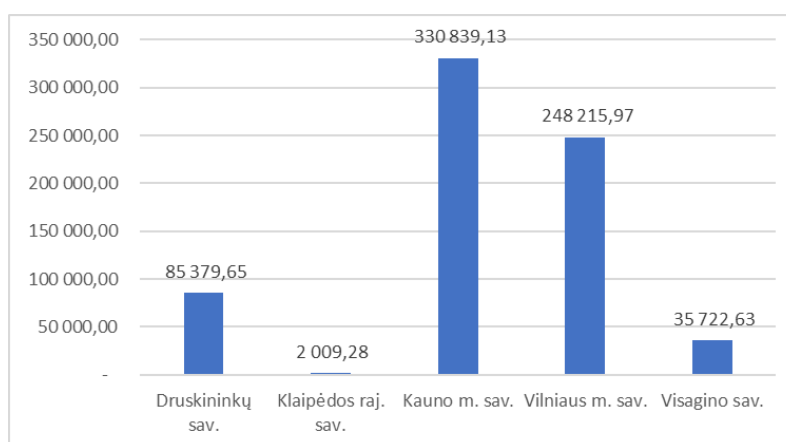
Reguliavimo našta

Reguliavimo našta pagal įpareigojimus želdinių apsaugos srityje sudarė 85 379,65 Eur visai tikslinei grupei arba 493,52 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visa Reguliavimo našta yra Prisitaikymo išlaidos.

Didžiausios išlaidos tenka reikalavimui parengti želdinių pertvarkymo projektą – 473,376 Eur.

Palyginus su kitomis vertinamomis savivaldybėmis Druskininkų savivaldybėje bendra Reguliavimo našta ir Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui yra nedidelė (Paveikslas 24). Savivaldybėje nėra reikalavimo (kaip nustatyta Vilniuje) pateikti statybos leidimu patvirtintus sklypo arba teritorijos sprendinius su pažymėtais kirsti, genėti, persodinti ar kitaip tvarkyti želdiniais, jų rūšimi, skaičiumi, skersmeniu, būkle, nereikia pateikti galiojančio sklypo detaliojo plano, informuoti visuomenės apie būsimus kirtimus ar kitus želdinių pertvarkymo darbus statybvietyje.

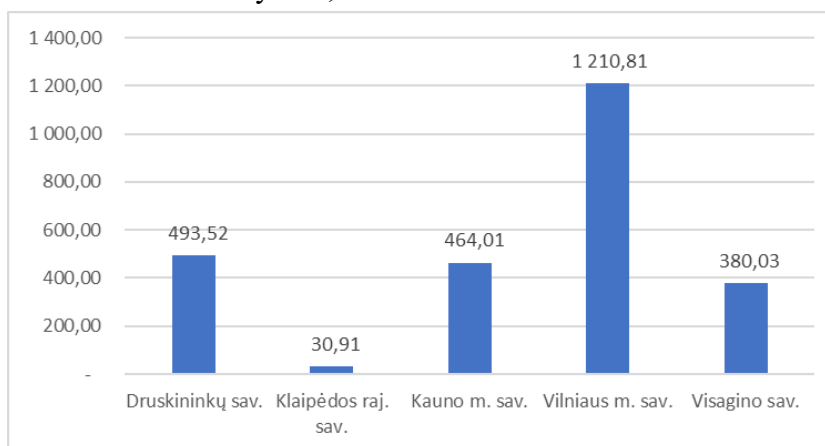
Paveikslas 24. Reguliavimo našta pagal želdinių apsaugos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui Savivaldybėje neišsiskiria iš kitų vertinamų savivaldybių (Paveikslas 25).

Paveikslas 25. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal želdinių apsaugos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Visą šios srities Reguliavimo našta sukelia Želdinių taisyklės.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede „Reguliavimo naštos išlaidos“ skaičiuoklės lape „VI. Želdynų ir želdinių“.

2.5. Turizmo infrastruktūra

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui turizmo srityje, o būtent, 2011 m. balandžio 29 d. sprendime Nr. T1 - 46 „Dėl vietinės rinkliavos už naudojimąsi Druskininkų kurorto viešąja infrastruktūra“.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslo subjektams analizė

Rinkliavų įstatymo 11 str. 11 p. numato, kad Taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už naudojimąsi gyvenamųjų vietovių viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra, kaip ji apibrėžta Turizmo įstatyme. Taryba 2011 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. T1 - 46 nustatė vietinę rinkliavą už naudojimąsi Druskininkų kurorto viešąja infrastruktūra ir patvirtino Rinkliavos nuostatus⁴⁹.

Vertinimo metu nustatyta, kad Savivaldybė neatleidžia nuo vietinės rinkliavos mokėjimo asmenų iki 18 metų, kaip to reikalauja Rinkliavų įstatymas, t. y. nepagrįstai susiaurino nacionalinį reguliavimą.

Nustatyta, kad Rinkliavos nuostatuose įtvirtintas perteklinis įpareigojimas ūkio subjektui vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą bei saugoti tai įrodančius dokumentus. Pažymėtina, kad nei Rinkliavų įstatymas, nei Buhalterinės apskaitos įstatymas nenustato pareigos vesti atskirą rinkliavos apskaitą ar atskirai saugoti rinkliavos apskaitos dokumentus.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	<ul style="list-style-type: none"> Nustatyta, kad nuo rinkliavos mokėjimo neatleidžiami vaikai iki 18 metų, kaip to reikalauja Rinkliavų įstatymas. Reikalavimas ūkio subjektui vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą ir saugoti tai įrodančius dokumentus.
---	--

⁴⁹ analizuota 2018-02-13 teisės akto redakcija

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Turizmo infrastruktūros srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 316 ūkio subjektų – nuo asmenų, veikiančių pagal verslo pažymėjimą ir teikiančių apgyvendinimo paslaugas, iki didelių tinklinių sanatorijų. Kadangi Druskininkai yra kurortas, tai ši savivaldybė natūraliai išsiskiria gausesne tiksline grupe ir šios tikslinės grupės dalimi (net 46,6 proc.) palyginus su bendru savivaldybės ūkio subjektų skaičiumi (Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybės, todėl lyginamos tarpusavyje tik šios savivaldybės.

Lentelė 15). Kadangi turizmo infrastruktūros vietinę rinkliavą renka tik 3 vertinamos savivaldybės – Druskininkų, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybės, todėl lyginamos tarpusavyje tik šios savivaldybės.

Lentelė 15. Turizmo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse⁵⁰

	Druskininkų sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.
Turizmo srities tikslinių grupių dydžiai, skaičius	316	593	281
Ūkio subjektų skaičius savivaldybėje, skaičius	678	14 425	35 934
Turizmo srities tikslinių grupių dalis bendrame ūkio subjektų skaičiuje pagal vertinamą savivaldybę, proc.	46,6%	4,1%	0,8%

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenys, 2019 m.

Reguliavimo našta

Reguliavimo našta pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus sudarė 93 354,83 Eur visai tikslinei grupei arba 295,43 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visos išlaidos yra Administracinės naštos išlaidos.

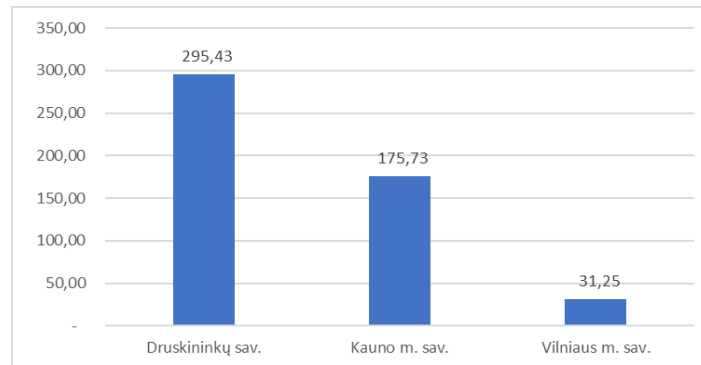
Savivaldybėje tipinis ūkio subjektas patiria didžiausią Reguliavimo našta, palyginti su kitais ūkio subjektais vertinamose savivaldybėse (Paveikslas 26). Tokį išskirtinumą lemia daugiau ir brangiau įgyvendinamų reikalavimų Savivaldybėje.

Vilniaus miesto savivaldybėje nustatyti reikalavimai yra paprasti, įgyvendinami nedideliais kaštais, pvz., deklaravimas vykdomas jungiantis per Vilniaus miesto savivaldybės interneto svetainę www.vilnius.lt, perkeliant duomenis naudojant programinę įrangą ar eksportuojant duomenis, duomenys apie vietinę rinkliavos dydžius ir kiekius taip pat renkami automatiškai registruojantis klientui, todėl apskaičiuotą vietinės rinkliavos sumą sumokėti ir deklaruoti galima itin mažais kaštais. Panaši praktika Druskininkuose galėtų sumažinti Reguliavimo našta.

Be to, Druskininkuose nustatytas reikalavimas saugoti vietinės apskaitos dokumentus ir kitus įrodymus, vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą (12 val. per metus arba 156,97 Eur). Tokio reikalavimo nėra Vilniaus m. savivaldybėje.

⁵⁰ Visagino ir Klaipėdos rajono savivaldybėse turizmo rinkliava netaikoma.

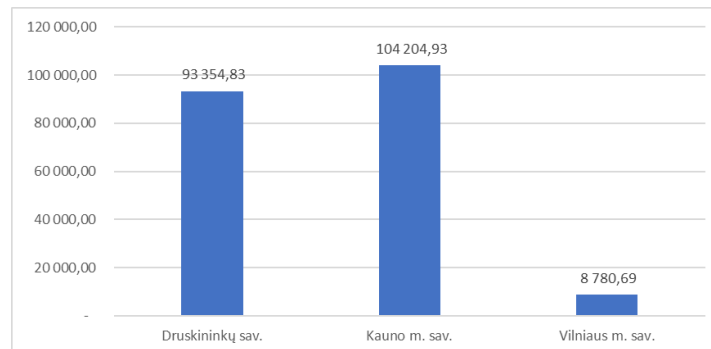
Paveikslas 26. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausias išlaidas sukelia reikalavimas vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą, tinkamai fiksuoti vietinės rinkliavos surinkimą apskaitos dokumentuose ir juos saugoti (156,97 Eur tipiniam ūkio subjektui). Būtent Savivaldybėje patiriama didžiausia Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui iš vertinamų savivaldybių labiausiai lemia ir didelę bendrą Reguliavimo našta Savivaldybėje (Paveikslas 27).

Paveikslas 27. Reguliavimo našta pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Visą šios srities Reguliavimo našta sukelia tarybos 2011 m. balandžio 29 d. sprendimas Nr. T1-46 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Druskininkų kurorto viešąja infrastruktūra“.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede „Reguliavimo naštos išlaidos“ skaičiuoklės lape „VIII. Turizmo infrastruktūra“.

III. APIBENDRINIMAS

Ši Ataskaita parengta siekiant išanalizuoti ir pasiūlyti Savivaldybei geresnio reglamentavimo priemones, kurios sumažintų Administracinę naštą ir Reguliavimo naštą ūkio subjektams. Ataskaitoje išanalizuoti Savivaldybės teisės aktuose nustatyti pertekliniai reikalavimai verslui, dubliavimai, nesuderinamumai, spragos ir pasenę reikalavimai. Ataskaitoje pateiktas Administracinės naštos mažinimo, Reguliavimo naštos mažinimo ir kitas geresnio reglamentavimo priemones siūlytina įtraukti į Savivaldybės strateginius veiklos planus – kaip atskiras priemones arba integruojant į kitas priemones, pvz., kaip paslaugų gerinimo priemonių dalį.

IŠVADOS DĖL REGULIAVIMO POLITIKOS:

1. Vykdam 44 savarankiškas funkcijas Savivaldybėje 2018 m. buvo priimta 17 teisės aktų, kurie nustato įpareigojimus verslui. Savivaldybės išleisti teisės aktai pasižymi nuostatų perkėlimo iš nacionalinių teisės aktų technika, susisteminant (ir kartais ne visai tiksliai) reikalavimus verslo subjektams, išleisti teisės aktai ar jų pakeitimai ne visada yra paskelbiami teisės aktų nustatyta tvarka. Praktikoje Administracija taiko teisės aktų nustatyta tvarka nepaskelbtus teisės aktus, nors nepaskelbti teisės aktai nelaikytini galiojančiais.
2. 17 teisės aktų nustatyti 15 įpareigojimų verslo subjektams. Iš jų 7 įpareigojimai yra pertekliniai, nes savivaldybių kompetencijos reguliuoti ūkio subjektų veiklą nenustato įstatymai. Todėl 44 savivaldybių savarankiškųjų funkcijų įgyvendinimas priimant sprendimus ir formuojant politiką ūkio subjektų atžvilgiu yra teisėtai inicijuojamas tik 8 įpareigojimų atveju. Visi kiti įpareigojimai ūkio subjektams yra nacionalinio reguliavimo kilmės. Darytina išvada, kad nacionalinė teisė, net ir savarankiškųjų funkcijų srityje, labai ribotai nustato savivaldybių kompetenciją įgyvendinti sprendimų iniciatyvos teisę ir formuoti politiką ūkio subjektų atžvilgiu.
3. Verslo subjektų atžvilgiu savivaldybės daugiausiai yra nacionalinio lygmens teisės aktų vykdytojos: išduoda nustatytus leidimus, teikia kitas administracines ir viešąsias paslaugas, prižiūri įstatymų nustatytą ūkio subjektų veiklą. Ūkio subjektai susiduria su savivaldybių vykdomomis funkcijomis, tačiau Reguliavimo naštą paprastai sukuria ne savivaldybės, bet nacionalinė teisė. Svarbiausios problemos, kurias šiuo metu siūlo spręsti savivaldybėms Ataskaitos rengėjai ir Valstybės kontrolė⁵¹ – savivaldybių vykdomų funkcijų efektyvumo ir rezultatyvumo problemos. Savivaldybių funkcijos šiuo metu vykdomos nerezultatyviai, todėl ir respondentai šiame Vertinime pateikia netinkamo savivaldybių veikimo pavyzdžių.
4. Išanalizavus 37 ANK straipsnius, nustatyta, kad kompetencija pradėti ir atlikti tyrimą, surašyti administracinių nusižengimų protokolus 34 atvejais suteikta ir savivaldybių administracijos pareigūnams, ir valstybinės priežiūros institucijoms. Sritis, kuriose numatytas didžiausias ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijų skaičius (savivaldybės ir net 4 valstybinės priežiūros institucijos) – mažmeninės prekybos taisyklės, komercinės ir ūkinės veiklos vykdymo tvarka, triukšmo prevencijos taisyklės. Šiose srityse yra didžiausia rizika, kad įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą turinčių institucijų funkcijos dubliuojasi ir turi būti peržiūrėtos bei aiškiai atskirtos.
5. Įstatymų leidėjas ne visada suteikia savivaldybėms įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą tose srityse, kuriose savivaldybės pačios kompetentingos nustatyti įpareigojimus (pvz. renginių organizavimo pagal savivaldybės išduotą leidimą priežiūra). Siūlytina peržiūrėti renginių organizavimą reguliuojančius teisės aktus ir suteikti savivaldybių administracijos pareigūnams vykdyti leidimo organizuoti renginį sąlygų laikymosi priežiūrą.

⁵¹ <https://www.vkontrolė.lt/failas.aspx?id=3960>

IŠVADOS DĖL REGULIAVIMO NAŠTOS DYDŽIO:

1. Druskininkų savivaldybės sukeliama Reguliavimo našta yra viena iš mažiausiųjų iš vertinamų savivaldybių (641 368,98 Eur) (Lentelė 16).

Lentelė 16. Reguliavimo našta pagal reguliavimo sritis vertinamose savivaldybėse, Eur

Nr.	Sritis	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
1.	Prekyba	39 539,83	34 526,99	939 482,80	11 131 963,06	57 717,66
2.	Reklama	-	-	-	19 906,12	11 557,06
3.	Transportas	73 912,04	-	521 039,27	666 624,00	-
4.	Žemės kasimo darbai	123 975,90	76 715,76	1 558 804,73	13 609 664,64	53 090,59
5.	Renginių organizavimas	224 524,08	32 886,43	4 873 237,69	1 957 409,50	409 184,43
6.	Želdynų ir želdinių	85 379,65	2 009,28	330 839,13	248 215,97	35 722,63
7.	Tvarka ir švara	682,65	100,10	907,43	6 100 388,17	-
8.	Turizmo infrastruktūra	93 354,83	-	104 204,93	8 780,69	-
9.	Triukšmo prevencija	-	16,10	2 187,54	11 847,02	640,05
	Iš viso:	641 368,98	146 254,66	8 330 703,51	33 754 799,17	567 912,42

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

2. Druskininkų savivaldybėje tikslinės grupės dydis yra 2312 ūkio subjektai (Lentelė 17). Kadangi Druskininkų savivaldybėje nėra nustatyta įpareigojimų reklamos srityje, o triukšmo prevencijos srityje nebuvo gauta pranešimų, tai šių sričių tikslinės grupės yra lygios nuliui.

Lentelė 17. Tikslinių grupių dydžiai pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, skaičius

Nr.	Sritis	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
1.	Prekyba	1456	117	1641	5093	95
2.	Reklama	-*	-*	-*	9	16
3.	Transportas	229	-*	663	1024	-*
4.	Žemės kasimo darbai	85	110	1397	3936	34
5.	Renginių organizavimas	30	3	336	225	13
6.	Želdynų ir želdinių	173	65	713	205	94
7.	Tvarka ir švara	23	7	37	1543	-*
8.	Turizmo infrastruktūra	316	-*	593	281	-*
9.	Triukšmo prevencija	0**	1	26	46	14
	Iš viso:	2312	303	5406	12362	266
	Ūkio subjektų, kurių buveinė registruota Savivaldybėje, skaičius	678	1 902	14 425	35 934	451
	Vidutinis valandinis išlaidų darbuotojams įkainis, Eur/ val.	6,02	6,44	7,81	8,68	7,02

* šiose savivaldybėse nėra savivaldybės kilmės įpareigojimų vertinamoje srityje

** tikslinė grupė lygi nuliui, nes praktikoje nebetaikoma arba per paskutinius 2 metus nebuvo taikyta

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

3. Didžiausią Reguliavimo našta ūkio subjektams Druskininkų savivaldybėje sukėlė renginių organizavimo (224 524,08 Eur), žemės kasimo (123 975,90 Eur), ir turizmo infrastruktūros (93 354,83 Eur) sričių reikalavimai (Lentelė 18).
4. Perteklinę Reguliavimo našta tiksliau galima identifikuoti lyginant Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui. Tipinio ūkio subjekto Reguliavimo našta Savivaldybėje yra mažiausia iš vertinamų savivaldybių. Vertinant pagal sritis vertinamose savivaldybėse didžiausia

Reguliavimo našta dažniausiai patiriama renginių organizavimo, žemės kasimo ir želdinių tvarkymo srityse. Jei želdinių tvarkymo Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui Druskininkų savivaldybėje atitinka bendras tendencijas (mažesnė nei Vilniuje ir Kaune, bet didesnė nei Klaipėdos rajone ir Visagine), tai renginių organizavimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui nepaisant leidimo gavimo sudėtingumo Druskininkų savivaldybėje yra mažiausia, tuo tarpu žemės kasimo Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui Druskininkuose mažesnė tik nei Vilniaus miesto ir Visagino savivaldybėje ir tam nėra objektyvių priežasčių (Lentelė 18). Todėl savivaldybė turėtų tobulinti ne tik šią sritį reglamentuojančius teisės aktus, bet optimizuoti patį leidimo išdavimo procesą. Išskyrus Vilniaus miesto savivaldybę, kur taikomi kitokie reikalavimai švarai ir tvarkai, Druskininkų savivaldybė išsiskiria didžiausia Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui (50,55 Eur arba 3,53 karto daugiau nei Klaipėdos rajono savivaldybėje ir 2 kartus daugiau nei Kauno miesto savivaldybėje) tarp likusių vertinamų savivaldybių. Tokį išskirtinumą lemia reikalavimas apie planuojamus darbus ir atliekų sutvarkymo būdus ne vėliau kaip prieš 3 d. d. iki šių darbų pradžios raštu, paštu, elektroniniu paštu informuoti Savivaldybės administraciją (30,10 Eur), kurio nėra kitose vertinamose savivaldybėse.

Lentelė 18. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, Eur

Nr.	Sritis	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
1.	Prekyba	151,65	1 283,45	3 083,89	18 672,63	2 038,25
2.	Reklama	-	-	-	2 607,41	722,32
3.	Transportas	322,76	-	785,88	651,00	-
4.	Žemės kasimo darbai	1 458,54	697,42	1 115,82	3 457,74	1 561,49
5.	Renginių organizavimas	7 484,14	10 962,14	14 503,68	8 699,60	33 033,72
6.	Želdynų ir želdinių	493,52	30,91	464,01	1 210,81	380,03
7.	Tvarka ir švara	50,55	14,30	24,53	3 954,61	-
8.	Turizmo infrastruktūra	295,43	-	175,73	31,25	-
9.	Triukšmo prevencija	-	16,10	541,74	257,54	45,72
	Iš viso:	10 256,59	13 004,32	20 695,28	39 542,59	37 781,53

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

5. Tipinis ūkio subjektas, vykdydamas Druskininkų savivaldybės nustatytus įpareigojimus renginių organizavimo srityje patiria 1,46 karto mažesnę Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui nei Klaipėdos rajone, 1,94 karto mažesnę Reguliavimo našta nei Kaune, 1,16 karto mažesnę nei Vilniuje ir net 4,41 karto mažesnę nei Visagine. Žemės kasimo srityje tipinis ūkio subjektas Druskininkų savivaldybėje patiria vieną didžiausių Reguliavimo naštu – 2 kartus daugiau nei Klaipėdos rajone ir 1,3 karto daugiau nei Kaune, panašiai kaip ir Visagine (1,07 karto daugiau nei Visagine), bet 2,37 karto mažiau nei Vilniuje.

IŠVADOS DĖL REGULIAVIMO:

1. Prekybos ir žemės kasimo sričių įpareigojimai yra labai panašūs visose vertinamose savivaldybėse. Pavyzdžiui, Prekybos srityje visos savivaldybės nustato įpareigojimus verslui gauti leidimus prekiauti lauko kavinėse, iš kiosko ir paviljone ir kitus leidimus prekiauti viešosiose vietose. Tačiau žemesniame reikalavimų (veiksmų) lygmenyje situacija iš esmės skiriasi, nes siekiant gauti leidimą reikalaujama skirtingų dokumentų ir jų suderinimo procedūrų.
2. Nustatyta, kad kai kurie Savivaldybėje išduodami leidimai ir reikalaujami dokumentai yra pertekliniai arba reikalavimai turi nustatytų kitų trūkumų:
  - 2.1.1 Žemiau (Lentelė 19) nurodyti įstatymais nepagrįsti leidimai sukuria 142 430,97 Eur Reguliavimo naštos ūkio subjektams, todėl reguliavimas šiose srityse turi būti peržiūrėtas.

Lentelė 19. Įstatymuose nenumatyti leidimai ir jų Reguliavimo našta

Eil. Nr.	Įpareigojimas	Reguliavimo našta, Eur
1.	Gauti leidimą prekiauti iš (nuo) LPI	4 040,93
2.	Gauti leidimą prekiauti iš prekybos pritaikytų automobilių ar jų priekabų	Įskaičiuota į leidimų prekiauti iš (nuo) LPI skaičių
3.	Gauti leidimą prekiauti iš kioskų ir paviljonuose	Įskaičiuota į leidimų prekiauti iš (nuo) LPI skaičių
4.	Gauti leidimą prekiauti lauko kavinėse	Įskaičiuota į leidimų prekiauti iš (nuo) LPI skaičių
5.	Gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu	14 414,14
6.	Gauti leidimą teikti paslaugas pramoginiams įrenginiams	0
7.	Gauti savivaldybės leidimą atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje	123 975,90
Iš viso:		142 430,97

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

2.1.2. Savivaldybė iš ūkio subjektų, norinčių gauti atitinkamą leidimą, reikalauja perteklinių dokumentų (Lentelė 20), nes nenaudoja Administracijos padaliniuose arba kitose institucijose esančios informacijos.

Lentelė 20. Pertekliniai dokumentai

Leidimas	Pertekliniai dokumentai/informacija, kurią prašoma pateikti siekiant gauti leidimą	Teikiami dokumentai/informacija gali būti gauti iš institucijų/kitų skyrių
Organizuoti renginį	Teikiamą paraišą organizuoti renginį iš anksto suderinti su Administracijos Finansų ir apskaitos skyriumi	-
Atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje	Statybą leidžiantį dokumentą Inžinerinius tinklus eksploatuojančių bendrovių suderinimai	-
Saugotinių medžių ir krūmų kirtimui ar kitokiam pašalinimui, genėjimui, persodinimui	Nekilnojamojo turto registro pažymėjimas	Nekilnojamojo turto registro

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m

2.1.3. PVV taisyklėse nustatyta perteklinė **prekybos (paslaugų teikimo)** trukmės sąlyga – ne mažesnė kaip 10 000 Eur investicija į savivaldybės viešąją infrastruktūrą.

2.1.4. **Renginių organizavimo** srityje nustatytas perteklinis reikalavimas teikiamą paraišą organizuoti renginį iš anksto suderinti su Administracijos Finansų ir apskaitos skyriumi. Be to, į paraiškos formą yra įtraukta dar viena eilutė, skirta suderinimo įrašui su nenurodytu Administracijos padaliniu („Suderinta su Druskininkų savivaldybės administracijos atsakingu specialistu“). Perteklinių derinimų turi būti atsisakyta.

2.1.5. Tipinių **reklamos** projektų reguliavimas Savivaldybėje nenustatytas. Nors nustatyti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo projektus yra savivaldybės vykdomosios institucijos teisė, o ne pareiga, tačiau šie projektai gali sumažinti Reguliavimo našta. Tipiniai projektai suteikia galimybę pasirinkti tipinį variantą, todėl gali nekilti poreikio kreiptis į projektuotoją dėl individualaus išorinės reklamos projekto parengimo.

2.1.6. **Žemės kasimo srityje** Savivaldybė nustatė statytojui (užsakovui) dubliuojančius įpareigojimus, t. y. asmuo iš pradžių privalo gauti Savivaldybės, kaip žemės sklypo savininkės (naudotojos, valdytojos), raštišką sutikimą ir po to vėl kreiptis į Savivaldybę su prašymu gauti Savivaldybės leidimą šiems žemės darbams vykdyti bei privalomai pateikti Savivaldybei jos pačios išduotą raštišką sutikimą. Savivaldybė gali išduoti tik raštišką sutikimą, kaip gatvės savininkė. Išduodama sutikimą Savivaldybė gali reikalauti iš statytojo (užsakovo) STR 1.06.01:2016 numatytų veiksmų.

Leidimo suderinimo išlaidos tipiniam ūkio subjektui sudaro – 1 458.54 Eur. Siekiant gauti leidimą vykdyti žemės kasimo darbus, didžiausios išlaidos patiriamos derinant paraiškos sąlygas su suinteresuotomis institucijomis (ESO, Telia). Šios bendrovės operatyviai

nederina darbų projektų. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai siekiant gauti suderinimą iš statytojo reikalaujama pateikti naują sklypo planą, nors tokio reikalavimo teisės aktai nenumato.

Siekiant gauti leidimą vykdyti **žemės kasimo darbus** Savivaldybė nustatė reikalavimą pateikti statybą leidžiantį dokumentą, nors tokio įpareigojimo nėra numatyta Reglamente, todėl tai laikytina pertekliniu dokumentu, neatitinkančiu galiojančio nacionalinio žemės darbų vykdymo reguliavimo.

- 2.1.7. Leidimų važiuoti keliais **didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis** išdavimo sistemą rekomenduotina peržiūrėti efektyvumo ir Administracinės naštos mažinimo atžvilgiu nacionaliniu lygiu, nes šiuo metu skirtingos institucijos išduoda leidimus važiuoti keliais, reikalaujamos pateikti tuos pačius duomenis ir dokumentus.

IŠVADOS DĖL SAVIVALDYBĖS PASLAUGŲ TEIKIMO:

1. Savivaldybės teikiamų administracinių paslaugų sąrašai ir aprašymai tinkamai skelbiami Savivaldybės interneto svetainėje. Tačiau PASIS pateikta informacija apie paslaugas yra nesuderinta: neskelbiama paslaugos kaina (pvz. leidimas prekiauti renginių metu); nenurodomas paslaugos atlikimo terminas (pvz. Leidimo teikti paslaugas pramoginiais įrenginiais (atrakcionais)); PASIS nėra duomenų apie paslaugą (pvz. Leidimo išdavimas kirsti, genėti ar kitaip pertvarkyti saugotinus želdinius, augančius ne miško zonoje).
2. Savivaldybės interneto svetainėje nėra aiškios ir verslui patogios informacijos apie elektroninių paslaugų teikimą. Skirtingai nei kitose vertinamose savivaldybėse, nėra elektroniniu būdu teikiamų paslaugų sąrašo su tiesiogine sąsaja į atitinkamą elektroninių paslaugų portalą, ar kitu vartotojui patogiu būdu randamos informacijos.

ŪKIO SUBJEKTŲ IR SOCIALINIŲ-EKONOMINIŲ PARTNERIŲ PASIŪLYMAI:

1. **Žemės kasimo srityje** inžinerinius tinklus eksploatuojančios įmonės (pvz., Telia, ESO, Lietuvos automobilių kelių direkcija, Dzūkijos nacionalinė parkų direkcija) žemės kasimo darbų projektą derina tik popierine forma bei tik tam tikromis savaitės dienomis ir valandomis, todėl susidaro eilės ir tenka ilgai laukti. Minėtų institucijų derinimų reikalaujama per dažnai, suderinimai reikalaujami neatsižvelgiant į žemės kasimo darbų vietą, pobūdį ir apimtį.
2. **Pratęsiant leidimų galiojimo terminą**, kai esminės sąlygos nesikeičia, siūloma nereikalauti jokių dokumentų, išskyrus prašymo ar deklaracijos.
3. **Nustatant reikalavimą suderinti su institucija**, siūloma papildomai nustatyti, kad derinančioji institucija ar įmonė negali nustatyti papildomų sąlygų ūkio subjektui atlikti teisės aktuose nenumatytus darbus suderinančios institucijos naudai.
4. **Renginių organizavimo srityje** ūkio subjektai nurodė, kad šios srities leidimų išdavimų procesas savivaldybėje nevyksta sklandžiai, trunka ilgai, prašoma patikslinimų, didesnės aprašymų apimties, pvz., renginio programai, maršrutui, kur taikoma, saugos priemonėms ir pan., kurie, ūkio subjektų nuomone, tėra būdas vilkinti leidimo išdavimą ar neišduoti leidimo. Reikalavimai suderinti paraišką su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru, UAB "Druskininkų komunalinis ūkis" ir Savivaldybės Administracijos Finansų ir apskaitos skyriumi yra išskirtiniai ir turi būti panaikinti.

PRIEDAI

1. Teisės aktų sąrašas;
2. Įpareigojimų sąrašas su reguliavimo naštos skaičiavimais;
3. Vertinimo metodologija.